

DUHOVNI PASTIR.

Izhaja vsak mesec. — Velja 8 K na leto.

XXI. letnik.

V Ljubljani, avgust 1904.

VIII. zvezek.

Enajsta nedelja po binkoštih.

O dušnih gluhomuteih.

Pripeljejo mu gluhonemega in ga prosijo,
naj položi roko nanj. Mark. 7, 32.

Ako pride kdo gluha na svet, ali pa v poznejšem življenju gluha postane in zgubi poslušnost, je gotovo pomilovanja vreden tak človek. Ako je razen tega še nem, kar se gluhosti kaj rado pridruži, potem je tak človek nekako osamljen in zapuščen na svetu v človeški družbi. Čeprav vlada veselje okrog njega, čeprav si ljudje pripovedujejo najlepše reči, on ne sliši, on ne ume, kaj ljudje govorijo. Čeprav doné najmilejši godbeni glasovi, on ne ve ničesar o tem, zanj je vsak glas brez vpliva. Čeprav zlobnost vpricho njega hudobno govori, čeprav ga obrekuje in dela spletke zoper njega, on o vsem tem ne ve ničesar, on je nasproti vsemu temu brez obrambe, brez pomoči.

Huda je ta gluhonemost telesna, a najhujša le ni. Je še neka hujša gluhonemost, gluhonemost dušna. Ako kdo ne sliši, kaj govori njegova vest, kaj oznanjujejo poslanci božji, (in tem poslancem jaz ne prištevam le pridigarjev, duhovnikov, temveč tudi vsako dobro knjigo, ki pride v hišo, vsakega pametnega moža, ki zmajuje z glavo zaradi nerodnosti, ki se tu ali tam zgodi, vsak blisk, ki švigne z neba), potem je tak človek veliko bolj pomilovanja vreden nego oni, ki ne more slišati ljubkega ptičjega petja.

Dandanašnji so tudi šole za gluhone, kjer se ti reveži učijo govoriti in drugih potrebnih znanosti. Gotovo je to lepo in hvale vredno. Mnogi gluhomutci se v takih hišah nauče veliko lepega in koristnega za življenje, da si služijo svoj kruh in da niso tako popolno zapuščeni od vsega sveta.

Ako pa se da ozdraviti telesna gluhonemost, da se ozdraviti gotovo tudi dušna gluhonemost. Dušnih gluhomutcev pa je sedaj silno veliko na svetu; skoro smem reči, da je ves svet nekako dušni gluhomutec. Zato hočemo danes premišljevati gluhonemost se danjega sveta, in sicer kako in zakaj je svet 1.) glu h, 2.) n e m a l i m u t a s t.

Težavno je ozdraviti posamnega gluhomutca, kaj še le ozdraviti gluhonemosti ves svet. A vendar začnimo in poskusimo z božjo pomočjo!

I. Neka posebnost je v človeški naravi, da vsako uho, bodisi telesno ali duševno sčasoma lahko oglušī ali pa postane vsaj tōpa, t. j. da ne sliši dobro. Kdor pride vprvič v kako dolino, kjer delujejo mnoge kovačnice, ki neprestano zbijajo in ropotajo, počuti se tam gotovo neprijetno. To silno kovanje in drdranje in zlijanje kladivov, ki se razlega dan na dan, ga moti tako, da ga začne glava boleti. Karkoli mu kdo pove, vprašati mora po dva- ali po trikrat: „Kaj ste rekli?“ Še hujše pa je, ako to kovarjenje niti po noči ne preneha; kajti v tem slučaju človek še v noči nima miru in ne more zatisniti trudnih oči. Vse mu zveni po ušesih. Toda pregovor pravi: „Človek se vsega navadi“; in to je res! V nekaterih dneh se tudi najbolj občutljivo uho privadi na to zbijanje in zgodi se, da tisti, ki še predkratkim zaradi zbijanja ni mogel spati, sedaj ne more zaspati, ako ga kladivo v spanec ne zaziblje. In ako zbijanje po noči preneha, zbudi se tak človek iz spanja, kakor bi v miru ne mogel več spati. To je moč navade.

Isto, kar opazujemo na telesnem ušesu človekovem, opazujemo tudi na dušnem; opazujemo v vesti posamnega človeka in vseh vkup. Po prvem grehu, ko zaide človek s prave poti, zbija njegova vest na vse moči, nikjer mu ne da pokoja. Vedno mu zveni po ušesih: „Grešil si, grešil si; Boga si razžalil!“ Kako bridke so grešniku noči; vleže se k počitku, a zaspati ne more; vest ga peče in mu odganja sladko spanje. Vendar dolgo, zelo dolgo to ne trpi, strah se zmanjša; pozneje čuje le še od časa do časa kak udarec v svoji vesti, kmalu utihne tudi to; vest je oglušela, postala je tōpa: Bog je zapustil človeka! Mogoče je sicer še vedno, da kak izvanreden udarec ali klic milosti božje še najde prej ali slej odmev v duši, ako ga grešnik ne presliši in tako do konca v dušni gluhoti, v nespokornosti ne ostane.

Tako se je zgodilo že marsikateremu kristjanu, tako se godi še sedaj, žalibog, tako mnogim ljudem! Človek, ki se uda enkrat vrvenju in drvenju sedanjega sveta, ki je v istini podoben neki velikanski kovačnici, kjer se neprestano kuje in snuje, počuti se sicer sprva neprijetno v takem hrumu in šumu. Uho njegove duše, njegova vest je vajena na mir, vsak udarec jo vznemiri, rajška radost, angelska nežnost njegovega nepokvarjenega srca ne prenese take zmesi vse mogoče zlobe in grdobe. Toda kakor se privadi občutljivo telesno uho na vedno zbijanje, tako se privadi tudi duševno uho, privadi se vest na neprestano zbijanje v duši. Vest postane neobčutljiva; vest ogluši.

Kaj pa se pravi gluh biti v tem pomenu? Kdo je dušno gluh? V dušnem oziru je gluh, kdor se ne da podučiti, kdor hoče na vsak način ostati pri svojih nazorih, čeprav mu je ta ali oni že stokrat očitvidno dokazal, da je na krivem potu, da njegovi nazori niso pravi, čeprav morda on sam dobro uvidi, da vse njegovo modrovanje je le sanjarija in bedarija. Sicer, to moram še posebej opomniti, se dajo tudi ti ljudje o čem podučiti, dovolijo, da se jim ugovarja in pregovarja, ne vprašujejo dolgo kako in zakaj, toda vse to le tedaj, ako jim je tista stvar po všeči, ako prija njih nagnenju.

Vse to pa ni nič novega. Ponavlja se dan na dan le to, kar se je vprvič pripetilo že v raju. Tedaj je rekel hudobni duh z ozirom na postavo božjo, katero sta dobila prva dva človeka od Boga: „Ni tako! To kar imenujeta božjo zapoved, to je laž!“ Hudobni duh je bil tedaj tako predrzen, da je Boga samega imenoval in proglasil kot lažnika, svojo hudobijo, zlobo in budalost pa kot resnico.

Ljubi moji, je-li dandanašnji kaj drugače? Nekoliko, a veliko ne! Hudobni duh in njegovi pristaši so sedaj le nekoliko bolj oprezni in zviti; o Bogu govoré mnogo manj in bolj po redko, tem bolj pa zdelujejo cerkev njegovo ter zabavljajo čez njene uredbe in naprave. Kar uči in želi sv. cerkev, pravijo, vse to ni nič, nima nobene cene; človek pride do popolne veljave še le tedaj, ko se za deset božjih zapovedi prav malo ali celo nič ne zmeni. Tako govorjenje ugaja marsikakemu človeku. Kmalu spozna, da po teh načelih se dá mnogo zložnejše živeti, zato pa želi, da ga v tem položaju nikdo ne moti. Tako postane gluh za vse blagohotne opomine, ogiba se vsake pridige, vsakega razgovora o teh stvareh, boji se, ako ga le kdo na to spomni, v roke ne vzame nobene

verske knjige in prezira sploh vse, kar je katoliškega. Nikdo naj nikar ne misli, da tisti, ki se ogibajo božje besede, delajo to iz prepričanja; ne, nikakor ne; nasprotno ti ljudje nimajo nobenega prepričanja, imajo le željo, da bi jih nikdo v tem grešnem spanju ne motil, imajo strah, da bi utegnili zvedeti resnico. Resnice pa se boje nad vse, ker „resnica oči kolje“.

To so oni pomilovanja vredni glušci sedanjega sveta. Čeprav so gluhi, vendar jih dobri pastir, Jezus Kristus hoče pridobiti za-se. Razna so sredstva, s katerimi to poskuša, a najvažnejše pa je gotovo glas vesti; ta deluje vedno in povsod. Glas vesti je trajna in stalna milost, katera nas skoro nikoli ne zapusti, katera nas spremlja povsodi, milost, ki deluje celo zoper našo voljo, katere se ne moremo otresti, ko bi se je tudi hoteli.

Mislimo si človeka, ki je z grešnim svojim življenjem postal suženj strasti, igrača vseh slabih nagibov, kako prisrčno in glasno mu kliče vest vselej in povsod, pri vsaki priložnosti. Ako se tak človek ozre proti nebu, oglasi se mu vest: Ta blaženi kraj ni za-te; ta je le za pravične, spokorne duše, ne pa za grešnike. Ako vidi bogaboječega, krepostnega človeka, pravi mu glas vesti: Oj, kaka razlika je med tem človekom in med menoj; kako vse drugače živi ta blaga duša nego jaz. Ako zagleda grešnika, oglasi se mu srce in pravi: Kako se vsi ljudje tega ogibajo, kako ostuden je pred Bogom! Ravno to si ti pred svetom, ali vsaj pred Bogom. Ako ga ljudje sicer hvalijo, ker ga ne poznajo, očita mu vest: „Ali pa tudi zaslužiš to hvalo? Kaj bi bilo, ko bi ljudje tako spoznali tvoje srce, kakor ga pozna Bog, kakor ga ti sam spoznaš? Bi te-li hvalili? S studom bi se vsakdo obrnil od tebe. Ako čita tak človek, kako lepa je čednost, kara ga vest: „Nesrečnež, glej, ti niti sledu čednosti nimaš na sebi!“ Tako torej je glas vesti vedno glas vpijočega, ki pa, žalibog, kliče tolikokrat le na gluha ušesa.

Ako preudarimo to, uvidimo dobro, odkod lahko miselno življenje tolikih kristjanov, ki hrepené le po razveseljevanju, ki iščejo le vsakoršnih veselíc in zabave. Hoté se raztresti, rekel bi: sami sebi hočejo ulti, da bi prevpili ali zamorili glas vesti, ki ne neha klicati. Ako ubogi oče ne more dati kruha svojim lačnim otrokom, gre od doma, ker ne more slišati njih milega joku in zdihovanja. Tako tudi grešnik, udan vsem strastem, leta od veselja do veselja, ker v njegovem domu, t. j. v srcu njegovem, toži in kliče vest neprestano kakor gladno dete. V hrumu in šumu skuša

tak človek vtopiti svojo vest, ali da rečem naravnost: gluh hoče biti! Toda zastoj! Sredi največjega veselja ne potihne glas vesti; kakor črv ga grize, notranji ogenj ga peče in mu greni one trenutke, ki bi bili zanj najprijetnejši. Godi se mu kakor Egipčanom, ko jim je Bog poslal vsakovrstnih mušic, ker njih kralj Faraon ni hotel izpustiti Izralcev iz sužnjosti

Ta nikdar upokojeni glas vesti učini, da marsikaka duša slednjič vendar le spozna svoje stanje in se spreobrne. Oj, da bi pač vsi duševno oglušeli kristjani zopet dobili posluš! Potem bi gotovo kmalu slušali glas božji, spoštovali bi besede sv. cerkve in zavarovali bi svoje neumrjoče duše. Daj torej, ljubi Bog, ki si že toliko gluhih ozdravil, daj posluš vsem gluščem, ki nočejo slišati tvojega blagovestja!

II. Kdor je telesno gluh, ta je navadno tudi ne m ali mutast. Kako neki bi mogel tak človek govoriti, ki nikoli nobene besedice ne sliši. Ako pa mutci sploh kaj govore, govore tako, da jih nobeden ne ume. Le nekak glas dajo od sebe, da človek ne more vedeti, kaj hočejo.

Tako je tudi z mutci v duševnem oziru. Kdor besede božje nikoli ne sliši, ta je tudi nikoli ne govori; ta govori le kletvice, kvante itd., katerih se je priučil v slabih tovarišijah, katere je čital tu in tam v zloglasnih knjižurah in časnikih. Vendar iz vsega se spozna, da je vse to le priučeno, prisiljeno, da je vse to le dresura; on bi takoj drugače govoril, ko bi ga le kdo mogel odtrgati od njegovih zapeljivih mojstrov in učencikov.

Molčanje pa je dvojno. So ljudje, ki morajo govoriti in molčati, ker jih njih služba k temu sili. S tem svojim govorjenjem in molčanjem o pravem času, ki jim je zapovedano, zabranijo marsikaj hudega in storé mnogo dobrega. Drugačno dolžnost ima predstojnik v tem oziru, drugačno zopet služabnik. Ako vidi predstojnik, da greši služabništvo njegovo, ne sme molčati, mora govoriti, sicer se mu utegne zgoditi, kakor se je pripetilo Heliju, ki ni pokaral svojih dveh hudobnih sinov.

Predstojniki morajo marsikdaj govoriti, da zabranijo spačenost in nevero, po besedah svetega Pavla: *Is vaših ust naj ne prihaja nobena hudobna beseda, aka pa govori kdo v prosopeh vere, govori naj, da prinese milost poslušalcem.* (Efež. 4, 29.) Predstojnikom vseh stanov pa je treba govoriti zlasti še v naših časih. Priprosto ljudstvo namreč živi na svetu, rekel bi, kakor čebele. Dela in se poti, za to pa mu ostane malo časa, da bi

temeljiteje premišljevalo te in one resnice in znanosti. Ljudstvo potrebuje torej poduka; saj samo spoznava, da mora kaj znati in se naučiti, zato si išče učениkov. Ako pa teh ne dobi od prave strani, dobi jih od druge še preveč. Blagor ljudstvu, ki ima prave zveste učениke, ki mu kažejo pot v časni in večni blagor! Po pravici pravi modri Salomon: *Beseda o pravem času je kakor zlato jabelko v srebrni skledi. Modrega in poslušnega svariti je kakor zlat uhan ali kakor bliščeč biser.* (Prov. 25, 11. 12.) Blagor ljudstvu, ki se oklene teh učениkov s celim srcem, s celo dušo ter se stanovitno drži njih naukov in si ne dá ugovarjati od nobenih nasprotnikov. A gorje po onemu ljudstvu, ki pade v oblast krivim, zapeljivim učениkom, (ki jih sleparijo in jih vodijo za nos)! Zgodovina nam podaja čez mero takih zgledov. Da dobi ljudstvo prave, modre učениke, ki mu oznanjujejo prav nauke, to je vestna skrb dušnih vodnikov ljudskih, to je skrb dušnih pastirjev. Zakaj? Dušni pastirji morajo širiti slavo božjo. Sv. Krizostom pravi: „Bog je dal človeku dar jezika, da ga hvali in slavi.“ Da pa človek res Boga časti in slavi, mora o Bogu kaj vedeti, mora se mu govoriti o Bogu, ne pa mu Boga skrivati ali pa ga za zagrinjalo postavljati; z eno besedo: ljudje morajo zvedeti, da je Bog še vedno isti, kakor je bil, da je še vedno isti gospodar, ki svet z enim prstom drži.

Kakor vse kaže, so ljudje skoro povsod več ali manj na to pozabili. Postali so gluhi za božjo besedo, zato so onemeli za čast božjo. Daj, ljubi Bog, gluhim posluš, da poslušajo tvojo besedo, besedo, ki oznanjuje tvoje veličasti; ako dobé posluš, razvezali se jim bodo kmalu tudi jeziki, da bodo pevali tebi slavo. In ako tako ozdraviš gluhonemost, Oče nebeški, dale Ti bodo Tvoje stvari, kar tirjaš od njih. Daj potem, prosimo Te, tudi Ti njim, kar bodo pri Tebi iskali! Amen.

† J. Benkovič.

Dvanajsta nedelja po binkoštih.

1. Vzroki in lastnosti ljubezni do bližnjega.

Ljubi svojega bližnjega kakor sam sebe. Luk. 10, 27.

Kakor vam je znano, se imenuje krščanstvo vera ljubezni. Zakaj prva zapoved v krščanstvu se glasi: *Ljubi Boga čes vse!* Druga zapoved pa je tej enaka: *Ljubi svojega bližnjega kakor*

sam sebe! — Ravno današnji evangelij nas uči, kako zelo je potrebna ljubezen za zveličanje. Kakor brez vere ne more nobeden Bogu dopasti, tako tudi ne brez ljubezni. Kdor pa se hoče zveličati, ni zadosti, da ljubi le Boga, temveč mora ljubiti tudi svojega bližnjega.

Kdo pa je naš bližnji? Naš bližnji je vsak človek, bodisi prijatelj ali sovražnik, kristjan ali jud ali pagan, ker vsi smo ustvarjeni od samo tistega Boga, ki je naš skupni oče; mi vsi smo torej njegovi sinovi, torej tudi bratje med seboj. Zato pravi sveti Janez Evangelist (I. 4, 15.): *Od Boga smo prejeli to zapoved, da, kdor ljubi Boga, mora ljubiti tudi svojega brata,* in nadalje (v. 20.): *Kdor pravi, da ljubi Boga, pa sovraši svojega brata, ta je lašnik.* Sv. Tomaž Akvinski uči: „Ljubezen do Boga in ljubezen do bližnjega izvirata iz ene in iste ljubezni, ker ena in ista ljubezen naredi, da ljubimo Boga samega in tudi svojega bližnjega, ker Bog tako hoče.“ Torej je ljubezen do Boga in do bližnjega pravzaprav ena in ista ljubezen, le predmet ljubezni je različen. Obe sta kakor dva studenca, ki izvirata iz enega vira; dve veji, ki živita od ene korenine.

Ljubezen do Boga in do bližnjega sta nerazdružljivi. Lepó govori o tem sv. Avguštin: „Če hočeš hoditi, moraš dve nogi imeti; ako hočeš proti nebesom hoditi in k Bogu priti, potrebuješ tudi dveh nog. In kateri sta ti dve nogi? Te dve nogi krščanske ljubezni sta ljubezen do Boga in ljubezen do bližnjega. Ako ti manjka ene teh dveh nog, boš kruljev in namena svojega popotovanja ne boš dosegel.“ Sv. Katarina iz Genove je rekla nekdam Jezusu, ko se ji je prikazal: „O moj Bog, ti mi ukazuješ, da naj ljubim svojega bližnjega; a jaz vendar le nikogar družega ne morem ljubiti, nego tebe samega.“ Tedaj ji je odgovoril Zveličar: „Hči moja, kdor mene ljubi, ta ljubi tudi vse, kar jaz ljubim.“

Dokazal sem vam torej, predragi v Kristusu, da moramo ljubiti ne le Boga, temuč tudi svojega bližnjega kakor ljubimo sami sebe. To zapoveduje Bog sam, tako uči sv. pismo, tako govore sv. očetje, tako nam kažejo zgledi svetnikov. Da bomo pa to veliko zapoved krščansko tembolj natančno spolnovali, govoril vam bom 1. Kaj nas nagiba, da ljubimo bližnjega, in 2. katere lastnosti mora imeti prava ljubezen do bližnjega.

I. Eden glavnih vzrokov, da moramo ljubiti svojega bližnjega, je zapoved božja, ki to ukazuje. Jezus Kristus je rekel pri zadnji večerji svojim učencem: *Novo zapoved vam dam, da se ljubite med seboj, kakor sem vas jaz ljubil. Is tega bodo vsi spoznali, da ste moji učenci, ako se ljubite med seboj.* To zapoved je dal Gospod učencem, predno se je od njih poslovil da bi si jo tembolj zapomnili in jo izpolnovali! Zato po pravici govori sv. Pavel, da brez te ljubezni ni mogoče doseči zveličanja. V I. pismu do Korinčanov piše: *Ko bi človeške in angelske jesi-ke govoril, ljubezni pa bi ne imel, bil bi kakor bučeč bron ali svoneč svonec. In ko bi znal prerokovati, in bi vedel vse skrivnosti in imel vso učenost in ko bi imel tako trdno vero, da bi gore prestavljal, pa bi pri vsem tem ljubezni ne imel, nič nisem, vsi ti darovi bi me ne mogli zveličati in mi ne pomagati.* Le ljubezen daje krščanstvu pravega duha, v njej je bistvo vere; ljubezen daje delom kristjanovim življenje in kristjan brez ljubezni je kakor baklja brez svetlobe, ki ne gori in ne sveti. Vsa dobra dela kristjanova imajo še le potem pravo veljavo pred Bogom, ako so združena z ljubeznijo, ker bistveno znamenje učencev Jezusovih je ljubezen do bližnjega.

Izmed vseh apostolov je bil sv. Janez Jezusu najljubši. Slonel mu je na prsih in tako rekoč iz božjega njegovega srca se je napojil neizmerne ljubezni do njega. Zato se imenuje po pravici *učenec ljubezni*. Vsaka vrstica njegovega evangelija, vsaka beseda njegovih treh listov diha ljubezen. Vse svoje življenje ni prenehal oznanovati ljubezni do bližnjega in do Boga. Ko na svoja stara leta že več ni mogel zaradi slabosti bolj obširno pridigovati, klical je, kakor pripoveduje sv. Hijeronim, zopet in zopet s slabotnim glasom: *Otročiči, ljubite se med seboj!* Nekateri poslušalci so se že naveličali tega vednoistega pridigovanja, zato so ga vprašali, zakaj nič novega ne pové. On pa jim je odgovoril: *To zapoved sem sam prejel od Gospoda in ako to spolnite, je še sadosti.* Sv. Hijeronim k temu dostavi: „V resnici, besede vredne apostola; z zlatimi črkami bi morale biti zapisane v srcih vseh kristjanov.“

Bližnjega moramo ljubiti pa ne le zato, ker nam Bog to ukazuje, temveč, ker je to nam in našemu bližnjemu tudi v telesni blagor. Oh, kako dobro bi se ljudem na svetu godilo, ko bi prava krščanska ljubezen med njimi vladala! Ne bilo bi preganjanja, zaničevanja, zavisti, sovraštva. Ne bilo bi uboštva, pomanj-

kanja, ker bogatejši bi dali radi ubožnejšim, kar potrebujejo. Ne bilo bi razprtij, obrekovanja, natolcevanja, krivice. Starši bi živeli v lepi slogi z otroki, otroci s starši, sosedje bi se dobro razumeli med seboj. Ljudje bi tudi slabosti in napake drug drugega radi prenašali in ž njimi potrpeali. Resnične so besede starega pevca, ki pravi: „Ko bi ljudje v ljubezni vsi — Krščansko prav živeli, — nebeško že veselje bi — na svetu tem imeli.“ V resnici, ko bi ljudje v večji ljubezni in zastopnosti med seboj živeli, uživali bi že na tem svetu košček nebeškega raja.

Toda na svetu tega ni, ker povsod manjka prave krščanske ljubezni. Zato pa ni miru in pokoja, ni zadovoljnosti. Eden pravi: „S tem človekom ni mogoče v miru živeti.“ Drugi pa toži: „Dokler bom s tem skupaj, ne bo pokoja in ne bom srečen.“ Tako tožijo ljudje drug drugega. Kdo je pa tega kriv, ali ta ali uni? Najbrže nobeden ni popolnoma brez krivice; vsak ima svoje sitnosti, vsak dela križe sam sebi in drugim. Saj se nobene reči dandanašnji toliko ne vidi nego sovraštva, zavisti, laži, obrekovanja, natolcevanja itd. Eden pravi to čez tega, tá zine nekaj čez unega, pa sta si že v laseh, in nobeden noče odnehati. Potem pa se oglasio še oni, ki podpihujejo na obeh straneh, pa kmalu nastane cela vojska, ki se noče poleči in pomiriti. Bog se usmili čez take čudne ljudi in jim daj nekoliko pameti in krotkosti; pa bo vse dobro! Vsega je dosti med ljudmi, le ljubezni, ki je najbolj potrebna, te pa ni. Zakaj ne? Ker so nekateri ljudje taki, da brez krega in prepira ne morejo živeti. Ako se ne prepirajo, pa že mislijo, da ne bodo zdravi.

II. Povedal sem vam, kaj je ljubezen do bližnjega in kaj nas k temu nagiba, da ljubimo svojega bližnjega. Povedati moram še, katere glavne lastnosti mora imeti ta ljubezen. Zgled usmiljenega Samarijana nam kaže, kakšna mora biti ljubezen do bližnjega. Komaj je Samarijan zagledal nesrečnega človeka ob cesti, takoj se mu je v srce smilil in mu je hotel pomagati. Kar je sklenil, je tudi storil. Stopil je raz osla, opral bolniku rane in mu jih obezal in ga peljal v gostilno, kjer ga je z vsem preskrbel.

1. S tem nam je Samarijan zgled, kako moramo ljubiti svojega bližnjega; ne le z besedo temveč z dejanjem; z eno besedo: naša ljubezen do bližnjega mora biti odkritosrčna in delavna. Kristus je zapovedal, da moramo svojega bližnjega ljubiti ravno tako, kakor sami sebe. Kakor torej sami sebi vse najboljše želimo in storimo, tako moramo tudi vsakemu drugemu človeku.

Toda žalibog, kako malokdaj se to zgodi! Kako malo jih je, ki bi svojemu bližnjemu res vse dobro želeli in tudi storili kolikor morejo! Pri večini je ta ljubezen le na jeziku. Vsa ljubezen je sedaj le na vnanje, le v besedah, srce pa je prazno, ali pa polno, ne ljubezni, temveč jeze, sovraštva, maščevanja. Zato ni čuda, da skoro nobeden več nobenemu ne zaupa, ker vsak se boji, da ga bližnji ogoljufa.

Kako Bog zaničuje neodkritosrčno ljubezen, spričuje nam zgled izraelskega kralja Ohozija. Ko je nevarno zbolel, je poslal poslance k Belcebubu, naj ga vprašajo, bo-li ozdravel? Ko je prerok Elija po angelu to zvedel, je hitel nasproti poslancem in jim rekel: „Pojdite nazaj in povejte svojemu kralju, da ne bo več vstal iz postelje, temveč da bo umrl, ker ni pravega Boga vprašal za zdravje, temveč Belcebuba.“ Kralj Ohozija, zaradi tega prestrašen, je poslal poveljnika s 50 možmi, naj Elija k njemu pripeljejo. Ko so prišli v vznožje gore, kjer je bival Elija, ga je poklical poveljnik: „Elija, mož božji, pridi doli z gôre, in pojdi z menoj h kralju, mojemu gospodu!“ Elija pa je rekel na to prijazno vabilo: „Ako sem jaz mož božji, naj pade ogenj z nebes in naj pokonča tebe in tvoje može!“ Komaj je Elija to izpregovoril, so zgoreli poveljnik in vseh 50 mož.

Čuditi se moramo, da je Elija te može na njih prijazno vabilo tako hudo kaznoval, dočim je grozovitemu kralju Ahabu in kraljici Jezabeli, ki sta ga preganjala, dolgo prizanašal. Sveti opat Rupert razlaga to in pravi: „Ahab in Jezabela sta preroka očitno preganjala in ga skušala umoriti. Zato se jih je lahko varoval in njunim spletkam uhajal. Ta vojaški poveljnik pa je z jezikom sicer sladkal, in ga imenoval božjega moža, v srcu pa je sklenil preroka vjeti in ga kralju izročiti, da se zmaščuje nad njim. Elija je torej sodil, da je ta hinavska ljubezen poveljnikova bolj vredna kazni, nego pa očitno sovraštvo Ahaba in Jezabele. Zato je priklinal jezo božjo na unega, ne pa na ta dva.“

Gorje torej onim kristjanom, ki imajo ljubezen le na jeziku, v srcu pa sovraštvo. Boga samega si nakopavajo kot sovražnika, ki jih gotovo ne ljubi, ako oni ne ljubijo svojega bližnjega.

2. Ako pa svojega bližnjega ljubimo odkritosrčno, potem je gotovo naša ljubezen tudi delavna. Kdor bližnjemu res dobro želi, ta mu tudi pomaga, koliko mu more. Tudi v tem oziru nam je vzgled usmiljeni Samarijan. Komaj je zagledal nesrečnega člo-

veka, že mu je prihital na pomoč in ga z vsem preskrbel, čeprav mu ni bil prav nič znan. Vse je zanj plačal, da ga je rešil.

Kristjani, ali je naša ljubezen do bližnjega tudi taka? Ali je delavna? Ali tudi mi porabimo vsako priložnost, da pomagamo svojemu bližnjemu? Res je sicer, ako poslušamo besede mnogih sedanjih ljudi, sodili bi, da bolj usmiljenih, postrežljivih in dobrodelnih ljudi ni, kakor so to; ako pa pogledamo njih dela, pokažejo se trde, neusmiljene, neobčutljive za vsako revo. Mnogi pri najhujši revii in nesreči, katero vidijo, ostanejo trdovratni, še ne zmenijo se za to; drugi nesrečne sicer milujejo, da bi jim tudi pomagali, to jim ne pride v misel. Le malo je takih, ki malo govoré, ko vidijo nesrečne ljudi, temveč pa pomagajo z dobrimi deli. Večina ljudi gleda le na-se, na svoj dobiček, bližnjemu pa naj se godi kakor se hoče. Celo taki, ki so bili popreje v najboljšem prijateljstvu s tem ali onem človekom, ako padejo v nesrečo, ako zbolé, ako jih kaka druga nezgoda zadene, so popolnoma zapuščeni, osamljeni in pozabljeni. Redek je, ki se jih spomni, ki jih pride tolažit in jim pomagat. Ali je to krščanska ljubezen?

Sin božji z nami ni tako storil. On je vse storil za nas, da nas je odrešil; samega sebe se je daroval, v smrt je šel za nas. Čeprav smo ga že tisočkrat razžalili, njegova ljubezen ni odnehala, še vedno nas ljubi, še vedno nam pomaga. Oh, kakšna je ta ljubezen Jezusova do nas v primeri z našo ljubeznijo do bližnjega! Še primerjati se ne more.

O moj Bog, daj nam milost, da prvo zapoved krščansko, zapoved o ljubezni do tebe in do bližnjega, zvesto spolnujemo! 33 let si bil med nami in nas z zgledom in besedo učil te ljubezni, sam sebe si daroval iz te ljubezni, a mi te tako malo, tako leno slušamo. Daj nam, ljubi Bog, to milost, da bomo svojega bližnjega ljubili s tisto čisto delavno ljubeznijo, s katero si ti nas ljubil. Amen.

† J. Benkovič.

2. Naše potovanje mimo roparjev.

Neki človek je šel od Jeruzalema v Jeriho, in je zašel med razbojnike, kateri so ga tudi oropali in z ranami obdali, ter so šli in ga pustili na pol mrtvega. Luk. 10, 30.

A. 1. Kratek je današnji sv. evangelij o usmiljenem samarijanu, pa obsega ves krščanski nauk celega katekizma (Luk. 10, 23—37.): Vero: *Srečne oči, ki vidijo* . . . — Upanje: bolnik v nadlogi . . . Ljubezen . . . Krščanska pravičnost . . . dobra dela . . . nebesa . . . vse je zadržano v prekrasni priliki o usmiljenem Samarijanu in raztepenem popotniku.

2. Takega raztepenega popotnika nam je pred oči stavila sveta katoliška cerkev pretekli teden v sredo — sv. Lavrencija. Živel je v Rimu . . . skrb za ubožce . . . Ljubil je gospoda Jezusa iz vsega svojega srca, pagani ga zgrabijo, na razbeljenem ražnju spečejo, dosegel je večno zveličanje . . .

3. Tudi mi vsi, mladi in stari, bi radi dospeli v presrečno deželo večnega veselja; pa nam je treba varno in pazljivo potovati, da ne zajdemo med roparje, ki bi nas oropali nebes in ubili za večno pogubljenje. Tako nas opominja ljubi Jezus, rekoč: *Neki človek je šel od Jeruzalema v Jeriho in je zašel med razbojnike, kateri so ga tudi oropali in s ranami obdali, ter so šli in ga pustili na pol mrtvega* (Luk. 10, 30.) Da boste varno hodili, pazljivo in pobožno živeli, premislimo vsi skupaj:

Naše potovanje mimo roparjev.

B. 1. Mnogoteri ljudje živijo, delajo in ravnajo tako, kakor da bi bili tukaj doma, kakor da bi vekomaj na zemlji mogli ostati. Na zemljo navezani, v skrbi vtopljeni radi pozabimo — da smo tujci in popotniki; to nas uči: *a)* vsakdanja skušnjava ali zgodba. Ni še dolgo, kar se je od nas ločil naš znanec, in že zopet zvonijo zvonovi drugemu mrliču. Veliko znancev in prijateljev je že odpotovalo, ni jih več; za njimi pa korakamo mi, ter se pomikamo proti hladnemu grobu, in se v večnost odpravljamo. — *b)* Uči nas sveto pismo: Tobija mladi je šel v daljno, neznano deželo; angel se mu pridruži ter ga spremlja po nevarni stezi, da ga ni grozna riba požrla. Branil ga je, in srečno pripeljal k očetu domov. Uči nas prelepo *c)* mili Jezus v ginljivi zgodbi dveh učencev, ki sta šla v Emavs, katerima se je prijazno pri-

družil, sveto pismo razlagal in jima oskrbel veselo večerjo. Danes pa nas uči skrbno, pazljivo, pobožno potovati, rekoč: *Srečne so oči, katere vidijo, kar vi vidite*. Neki človek je šel od Jeruzalema v Jeriho, in je zašel med razbojnike, kateri so ga tudi obropali in z ranami obdali, ter so šli in ga pustili na pol mrtvega; došel je duhovnik, in je mimo šel — levit je mimo šel; in tujec Samarijan tudi potuje: to nas spominja, da vsi mimo odidemo kakor senca, kakor dim, brzo kakor ladja na morju, brez vsake sledi, vsi: duhovniki, svetovniki, redovniki, oče, mati, otroci vsi hitimo iz Jeruzalema v Jeriho — od krsta v rani grob. *d) Zato nas vsi božji apostoli — posebno sveti apostol Pavel, ta goreči misijonar, glasno in prisrčno opominjajo, naj bi ne pozabili, da smo le popotniki na zemlji, da bi le za nebeško skrbeli, ne pa za minljivo: Saj nimamo tukaj obstoječega mesta, temuč bodočega iščemo.* (Hebr. 13, 14.)

Naše potovanje pa gre:

2. Mimo roparjev. — Ne mislim na osebe; takih je v deželah presvitlega našega cesarja prav malo, le v gostih puščavah daljno Amerike še tolovaji prežijo na tujce in popotnike, katere pobijejo, in oropajo, da bojda čez noč obogatijo. Taki nam tudi na nebeškem našem potovanju nič ne morejo škodovati; podobni so komarjem, ki nam nekoliko krvi vzamejo, pa smo potlej bolj zdravi, gibčni za delo in potovanje; saj nam mili Jezus o takih govori: *Ne bojte se tistih, kateri telo umorijo, duše pa ne morejo umoriti.* (Mat. 10, 28.) Ali so taki telesni tolovaji svetemu Lavrenciju kaj škodovali? Nič ne! telo so mu sicer umorili, spekli, duši pa so v nebesa pomagali.

Na nas mnogoteri roparji prežijo na stezi našega življenja, ki nas želijo oropati in pogubiti. Nekatere samo vam razodenem, da se jih skrbno izogibate. Prvi dušni ropar je:

*a) Jeza; za tega roparčka se nekateri malo ali nič ne zmenijo, se ga tudi ne bojijo: tiho hodijo cele dneve in tedne kakor brez jezika, ali pa treskajo in razsajajo od ranega jutra do poznega večera, da se koč trese in sicer mnogokrat za vsako malenkost. Jeza te oropa lepote človeškega lica, da ti obraz upade, kakor jezljivemu Kajnu, morivcu. Jeza umori cvetje krščanskih čednosti in ubije močnega in zdravega človeka hipoma! Res nevaren ropar! Zato nas Kristus svari rekoč: *Čas pa vam povem, da vsak, kateri se jezi nad svojim bratom, bo kriv sodbe ... Če tedaj svoj dar prineseš k altarju, in se tam**

spomniš, da ima tvoj brat kaj soper tebe; popusti ondi svoj dar pred altarjem, in idi, sprijasni se prej s svojim bratom, in tedaj pridi, in daruj svoj dar. (Mat. 5, 22—24.) Sveti Pavel apostol nas pa lepo in kratko opominja: *Če se jezite, nikar ne grešite; solnce naj ne sажde v vaši jesi.* Sveti Lavrencij se nič ni jezil, šele šaljivo je rekel mučiteljem: Pečeno je, vzemi in jej. Varujmo se tudi mi jeze, da nam ne škoduje na telesu in nam duše ne pogubi! Krotki bodimo!

Drugi ropar jako nevaren čaka na popotnike v mestih in vaseh, v delavnikih in posebno v nedeljah, in ta je:

b) Pijanost; to je tista grda pregreha, ki je napadla može in mladeniče, pa tudi žene in deklina. Pa je hud ropar to! vse ti oropa: denar posestvo, hiše, zdravje, lepoto lica, glasa, oči; vrže te na pol mrtvega v jarek, na cesto v najgrše blato. In kar je pa najhujše, je to: pijanost ti oropa tvojo dušo vsega zaslužnja za nebesa; zato sveti apostol Pavel piše: *Ne motite se — ali ne veste, da pijanci ne bodo posedli božjega kraljestva?* (1. Kor. 6, 10.) Ali se posebno ravno v nedeljah in praznikih ne godi, kar Jezus pravi: „Neki človek je šel od Jeruzalema — iz cerkve — v Jeriho, domov, in je zašel med razbojnike, kateri so ga tudi oropali in z ranami obdali, ter so šli in ga pustili na pol mrtvega“. Varujte se torej, možje in mladina, tega nesrečnega tolovaja — pijančevanja, kateri jih je mnogo poklal za čas in večnost. *Bodite tresni* — opominja sveti apostol Peter — *bodite tresni in čujte, ker hudič, vaš sopernik, kroši kakor rjoveč lev, in išče, koga bi požrl.* (Petr I. 5, 8) Najgrozovitejši ropar pa je:

c) nečistost — razuzdanost človeške poželjivosti, o kateri vam pa vendar ne smem očitno veliko govoriti; samo toliko rečem, da noben ropar s svojo žrtvijo tako neusmiljeno ne ravna, nobeden tolovaj popotnikov tako grozno ne razmesari, kakor nečistost svoje prijatelje zdela. — Hiše in bolnišnice so polne takih revežev, katere na stezi posvetnega razveseljevanja in grešne samopašnosti nečistost rani, da klavrní životarijo, in v gnjilobi čakajo svoje gotove smrti! Res, na pol mrtvi so! Ime še imajo, da živijo — vse drugo pa je že mrtvaško. — Usta so gnila, jezik gnil, nos gnil, čelo gnilo, pljuča gnila, drobovina gnila, noge gnile! Največja reva pa je njihova duša, katero sicer vsak veliki greh zamaže in ogrdi — najbolj pa nečistost, ki vzame telesu lepoto in zdravje, duši pa milost in ljubezen božjo,

da jo Bog sovraži, kaznuje, zavrže. Ali se ni taka zgodila ne-sramnim Sodomčanom? Zato pa nas in paganske Korinčane, ki so v različnih grehah zoper šesto božjo zapovel živeli, svari sveti apostol Pavel rekoč: *Nikar se ne motite! Ne razusdanci, ne prešestniki, ne prilešniki ne bodo posedli božjega kraljestva.* (I. Kor. 6, 9—10.) — Izogibajmo se tedaj tega nesrečnega roparja — nečistosti, ki te čaka na vsakem oglu, ki te zalezuje na vsaki stezi — tudi na poti v cerkev — od Jeruzalema v Jeriho, v krčmo in domov!

C. Neki zdravnik na Francoskem je srečal moža, ki se je veselo in urno sprehajal, dasiravno se mu je poznalo že veliko število njegovih let. Zdravnik ga začudeno vpraša: „Kako je to, da ste vi, gospod! v tako visoki starosti še tako gibčni, tako veseli in zdravi, da zdravnikove pomoči nič ne potrebujete?“ Starček mu pa kratko odgovori: „Jaz ne poznam eze, ne poznam pija-nosti, ne poznam nečistosti.“

To so namreč tisti trije tolovaji, ki človeka skvarijo, oropajo, ubijejo za čas in večnost. Zato sem vam jih jaz danes nakratko opisal, da se jih bomo tudi mi na vso moč izogibali celo naše življenje, ki je potovanje mimo roparjev, naj bi se tudi nam ne zgodilo tako, kakor popotniku v današnjem svetem evangeliju: „Neki človek je šel od Jeruzalema v Jeriho, in je zašel med raz-bojniko, kateri so ga tudi oropali in z ranami obdali, ter so šli in ga pustili na pol mrtvega.“ Živimo brez jeze, hodimo brez pijaščevanja, potujmo brez nečistosti, da srečno dojdemo v pre-veselo domovino, o kateri Jezus pravi: *Blagor jim, kateri so čistega srca, ker oni bodo Boga gledali.* Amen.

Simon Gaberc.

Vnebovzetje Marijino.

Marijina smrt.

Kakor ceder na Libanu sem po-
vikšana, in kakor cipresa na visoki
gori. Sir. 24, 17.

Preselimo se, predragi v Gospodu, v duhu v starodavno mesto Jeruzalemsko za kakih 1800 let nazaj. Tu vidimo v borni sobici na smrtni postelji ležati 66 let staro sveto ženo. Sveti mir in nebeška radost ji je razlita po obrazu. Oči svoje ima vedno obr-

njene proti nebu, kamor hrepeni z vso silo svoje prečiste duše. Zakaj neki? Tam ima svojega Sina, katerega ljubi zlasti kot svojega Boga. Uganili ste že, predragi, da je ta žena blažena Devica Marija — ona umira. — Pa ne sama, ampak poleg njene postelje stojé, razen sv. Tomaža, vsi apostoli. Zbrali so se, kakor nam pripoveduje sv. Janez Damaščan, okrog njene postelje, da bi prejeli zadnji blagoslov od matere svojega Učenika, da bi se ji priporočili v varstvo in priprošnja, da bi se poslovili od nje. — In res Marija jih zadnjikrat blagoslovi, kakor jih je blagoslovil njen Sin na oljski gori, predno se je ločil od njih. — Nato ona mirno v Gospodu zaspi. Srečna je bila smrt Marijina, o tem ne moremo dvomiti. Sv. Alfonz Ligvorij pravi, da posebno tri reči smrt pri vsakem človeku — britko storé. Te tri reči so: 1. Prevelika navezanost na posvetne reči; dalje 2. pekoča vest radi storjenih grehov in 3. negotovost, kam po smrti pridemo. — In vseh teh treh pri Mariji ni bilo, zato je bila njena smrt tako lahka.

I. „Smrt je ločitev duše od telesa“, pravi katekizem. Koščena smrtna roka raztrga vez mej človekom in svetom. Ona ga loči od znancev, prijateljev, posvetnega blaga; kratka od vsega, kar zamore biti človeku ljubo in drago. Pri smrti *ostane človeku samo grob*, pravi pobožni Job (17, 1). V življenju je bil morebiti kdo češčen, toda po smrti bo ležal na pokopališču v eni vrsti z beračem in zaničevanim siromakom. Večkrat beremo, da se je ta ali oni usmrtil radi zgube časnega blaga, katerega bi si bil še lahko pridobil; tega udarca ni mogel prenesti, vzal si je radi tega življenje... o koliko težje se mu bo še le ob smrti uri ločiti od svojega premoženja — za večno ločiti, ga nikdar več uživati, če je tolikanj navezan nanj. Kako nemirna taka smrt! „O smrt, kako britke spomine ti vzbujaš v človeku, ki išče svoje sreče v premoženju“, pravi sv. pismo. Torej, če je že sam spomin na smrt tako britek, kaj šele resnična smrt? Vendar Marija ni občutila te britkosti. Zakaj njeno srce ni bilo navezano na posvetno vživanje, četudi je živela na svetu. Že v zgodnji mladosti se je posvetila Bogu; obljubila mu vedno devištvo ter mu zvesto služila v jeruzalemskem templju in pozneje v Nazaretu. Njeno veselje je bilo v svojem stanu božjo voljo spolnovati; njegovo čast in slavo mej ljudmi širiti; Boga slaviti in častiti, kar je slovesno izrekla teti Elizabeti rekoč: *Moja duša povelečuje Gospoda in moj duh se veseli v Bogu, mojem Zveličarju.*

Marija na smrtni postelji ležeč ni imela ničesar več, kar bi morala s težkim srcem šele zapustiti. Njega, ki ji je bil ljub in drag tu na zemlji, svojega Sina, je že poprej zapustila. Darovala ga je radovoljno v smrt za nas — ločila se je od njega pod križem. Nobena stvar jo torej ni več vezala na svet; ničesar več ni imela zapustiti — njene edine želje so bile, *da bi bila rasvesana, ločena od telesa ter združena s Kristusom*, kakor je za njo želel tudi sv. Pavel.

Predragi! Posnemajmo vsaj nekoliko Marijo in ne navezujmo svojega srca tako zelo na posvetne stvari, da bi radi njih pozabili na svojega Boga ter dolžnosti do njega slabo in mlačno opravljali. Po zgledu Marijinem povzdigujmo večkrat svoje misli k Bogu, kakor nas sleherni dan opominja mašnik rekoč pri sveti maši: „Sursum corda — kvišku srca!“ O, potem bo tudi naša smrt mirna, sladka — in ne britka.

II. Še bolj, kot ločitev od posvetnih stvari, pa greni zadnje trenutke človeku — *pekoča vest*. Krivično blago, razuzdano življenje, dano pohujšanje, zanemarjanje stanovskih dolžnosti, brezverno govorjenje in pisanje — vse to, bodite prepričani, na smrtni postelji sila *peče*. (*Voltaire*.) Vest se vzbudi bolniku; z veselicami je ne more več utešiti; zasveti se mu v glavi in on vidi pred seboj veliko grehov, katerih morebiti ni nikdar prav obžaloval. Za seboj torej gleda pregrešno preteklost, pred seboj pa ostrega sodnika, o katerem govori sveti Pavel: *On bo vsakemu povrnil po njegovih delih*. (Rim. 11, 6.) Ni čuda torej, ako tudi najbolj pravičnega na smrtni postelji prevzema strah in trepet. — Glejte, pri Mariji pa tega strahu ni bilo. Saj ona od mladosti do smrti ni razžalila svojega Boga niti z velikim niti z malim grehom. Nikdar ni bila pod oblastjo hudobnega duhá: ker ni bila samo brez vsacega osebnega, temveč tudi brez izvirnega greha. Nikdar ni razžalila svojega Boga, torej jej ni mogel biti oster sodnik. — A ne samo brez greha, ampak bila je tudi polna čednosti: vsa lepa in krasna na duši že od prve mladosti sem. Kar je solnce mej drugimi nebeškimi svetovi, to je bila Marijina ponižnost mej drugimi čednostmi njenimi. *Glej, dekla sem Gospodova, zgódi se mi po Tvoji besedi!* — te besede so izraz njene ponižnosti. Poleg tega — koliko drugih dobrih del si je nabrala tekom 66 let! S tem, da je večkrat zbujala v srcu dejanja ljubezni, upanja in vere; s tem, da je vsa svoja dobra dela opravljala iz dobrega namena, namreč iz ljubezni do svojega

Sina, ki je bil pravi Bog. Ni prišla torej s praznimi rokami pred svojega sodnika — temveč dobra dela so jo spremljala ter tolažila na smrtni postelji: mi pojdemo s teboj ter bomo zate govorila. Če kdo, zamogla je ona reči na smrtni postelji: *Glej, moja duša umrje smrt pravičnega*. Vsa lepa, brez madeža je bila na duši, zato ji je zamogel Jezus zaklicati v visoki pesmi: *Vsa lepa si, nevesta moja, in madeža ni na Tebi*. In trume nebeščanov so ji prišle naproti, vabeč jo, rekoč: *Pridi z Libana, prečista nevesta, pridi z Libana, pridi, boš kronana!* Tako mirna in srečna je bila njena smrt: spomin na grehe je ni strašil.

Predragi! Tudi nam bo enkrat, morebiti prav kmalu, udarila zadnja ura. Takó mirna ne bo, kot je bila Marijina — s strahom nas bodo navdajali naši prejšnji grehi, katere bomo šele na smrtni postelji gledali v pravi luči in podobi. — Olajšajmo si zadnjo uro vsaj s tem, da pokoro delamo za storjene pregreške, če že več tako storiti ne moremo, da bi ne bili storjeni. Potem bomo mogli klicati s sv. Petrom Alkantarom: „O blažena pokora, ki mi je prinesla tako lepo plačilo in veselje v nebesih!“ —

III Tretji vzrok, zakaj se smrti bojimo, je *negotovost*, kam da pridemo: ali v srečno ali v nesrečno večnost. Sam sveti Pavel, ki se je močno pokoril za svoje grehe, ki je bolj ljubil in več trpel za Kristusa, kot vsi drugi apostoli — on pravi: *Nobene-ga greha se sicer ne zavedam — a radi tega še nisem opravičen* — še nisem gotov, da bom izveličan.

Toda pri Mariji, predragi, ni bilo nikake negotovosti zaradi večnosti. Zato pa tudi smrt njena ni bila britka, temveč bila ji je le vesela oznanjevalka, da bo ločena s tega sveta ter združena s svojim Sinom. Smrt ji je bila takorekoč vrata, skozi katera je stopila v nebeški Jeruzalem. Smrt ji je bila nekak most, po katerem je prišla iz časnosti v srečno večnost, ne torej britka, temveč prijetna, ker je bila Marija zagotovljena večnega veselja. —

Predragi! Bolnik, ki že dolgo leži v mučni bolezni — česa si on bolj želi, kot srečne smrti? On želi vsaj onstran groba srečen biti, ker se mu tu na zemlji ne godi dobro. Toda gotovosti, da bo izveličan, nima take, kakoršno je imela Marija — in to ga vznemirjuje na smrtni postelji. Toda, bodimo potolaženi! Kristus Gospod in njegov služabnik sv. Pavel sta nam glede večnosti povedala besede, po katerih se nam je ravnati: *Kdor ne veruje, bo pogubljen*. — *Kdor stori voljo mojega Očeta, ta pojde v nebeško kraljestvo*. — *Ako hočeš v življenje iti, spolnui*

zapovedi! — Kdor vas zaničuje, mene zaničuje; kdor pa mene zaničuje, zaničuje njega, ki me je poslal. — Krivičniki, ubijalci, pijanci, prešestniki, preklinjalci ne bodo videli nebeskega kraljestva. Iz teh in drugih besed Kristusovih in sv. apostola Pavla lahko spoznamo, kateri bodo izveličani, kateri ne.

Dalje nas sveta vera uči, da Bog noče smrti grešnikov, temveč da se spozna in poboljša — zato je postavil zakrament sv. pokore, v katerem lahko odpuščanje zadobimo, če spoznamo svoje grehe, jih čeznatorno obžalujemo ter trdno sklenemo, poboljšati se. Torej, četudi gotovo ne vemo, da bomo izveličani, kakor je vedela Marija — pa vendar vemo, česa se nam je varovati in kaj storiti, da bomo izveličani.

Cerkveni učenički uče, da nam je zlasti Marijina pomoč potrebna k izveličanju. Torej, če nam je kaj ležeče na naši večni sreči, skušali si bomo posebno njeno varstvo pridobiti. Zlasti je treba že otroke učiti, da se bodo k Mariji zatekali v vseh telesnih in dušnih potrebah. In če nas bo ona varovala, potem ne bomo radi posvetnega blaga pozabili na svojega Boga; potem tudi naša vest na smrtni postelji ne bo nemirna, ker bomo svoje grehe obžalovali in pokoro zanje delali; potem smemo upati z mirnim srcem izreči besede, katere sta Gospod na križu in umirajoča Mati njegova izpregovorila rekoč: *Oče, v Tvoje roke izročim svojo dušo. Amen.*

—k.

Trinajsta nedelja po binkoštih.

Zakrament sv. pokore.

Pojdite in skažite se duhovnikom.
Luk. 17, 14.

Gobovci so se na Kristusovo povelje skazali duhovnikom in so bili očiščeni. Tudi kristjani se na Kristusovo povelje skazemo duhovnikom in smo očiščeni. Gobe pregreh so nas obsule, duša je ranjena po grehah, pa Kristus je postavil zakrament sv. pokore. Če se izkažemo pri spovedi spovedniku, mu skesano razodenemo svoje grehe, pa mašnik stegne svojo roko nad nami ter nam v Jezusovem imenu odpusti grehe — pa smo očiščeni.

O neizmerna dobrot! Kaj bi bilo z nami, da ni Kristus prišel na svet in postavil zakramenta sv. pokore? Po sv. krstu ni drugih vrat, skozi katera bi mogli priti v nebeški raj, ako smo smrtno grešili. In koliko je odraslih, da niso še s smrtnim grehom omadeževali svoje duše?

Bodimo torej hvaležni, kakor je bil hvaležen gobavec, ki se je vrnil in z velikim glasom Boga častil!

In vendar! Koliko je mlačnih ali malovernih kristjanov, ki se ne zmenijo za odrešilno kri Jezusovo, ki ne prejemajo svetih zakramentov, celo ne enkrat na leto! Da se poživí naša sv. vera, naj vam, kristjani moji, dokažem, da spoved ni človeška izmišljotina, ampak da jo je Bog sam postavil — v našo rešitev.

a) „Kadar je bil tedaj večer tistega dneva, prvi v tednu, in so bile duri zaklenjene, kjer so bili učenci zbrani iz strahu pred Judi, je prišel Jezus in je v sredo mednje stopil, in jim rekel: Mir vam bodi! In ko je bil to rekel, jim je pokazal roke in stran. Učenci so se tedaj obveselili, ker so videli Gospoda. Tedaj jim je spet rekel: Mir vam bodi! Kakor je Oče mene poslal (da ljudi oprostim in izveličam), tako tudi jaz vas pošljem (da bodete ljudi oprostili od grehov in izveličali). In ko je bil to izrekel, je v nje dihnil (dal jim je moč sv. Duha) in jim rekel: Prejmite sv. Duha (dam vam oblast, za katero je treba moči sv. Duha)! *Katerim bote grehe odpustili (v mojem imenu), so jim odpuščeni; in katerim jih bote zadržali, so jim zadržani.* (Jan. 20, 19—23). Vi imate, je hotel reči apostolom, preskusiti, presoditi, katerim se imajo grehi odpustiti, katerim ne, in vašo razsodbo bom jaz potrdil. *Karkoli bote razvezali na zemlji (vi apostoli, od vezi greha), to bo razvezano tudi v nebesih.*

Grešili pa ljudje niso samo za apostolskih časov, ampak greše tudi zdaj in bodo grešili. Zato ne gre ta oblast, grehe odpustčati, samo apostolom, ampak tudi njihovim naslednikom, škofom in mašnikom: *Glejte, jaz sem s vami vse dni do konca sveta.* (Mat. 28, 20). V dejanju apostolskem že beremo (19, 18): *In veliko vernih je prišlo, in so se izpovedali in osnanili svoja dela (dobra dela gotovo ne, ampak slaba, to je grehe).* Tako torej sv. pismo.

b) Bog se žali z grehom. Kdor torej Boga žali, temu more le Bog odpustiti, drugi ne. Le ako Bog dá dovoljenje komu dru-

gemu, da sme v njegovem imenu odpustiti, tedaj to odpuščenje velja. In kakor je Bog dal oblast svetnikom, čudeže delati, posvetni gosposki, da sme hudodelce usmrtiti, tako je dal oblast duhovnikom, apostolom in njihovim naslednikom, grehe odpuščati. Ako te kdo razžali, pa slutiš, da te žalivec hoče priti prosit odpuščanja, ker se bliža že zadnji dan, da moreš še pri sodišču iskati zadoščenja, kaj storiš? Svojemu sinu naročiš, da naj mu pove, da mu že odpustiš, ako to in to stori, sam pa ne utegneš čakati ga. Ravno tako se tudi Bog poslužuje mašnikov, ki v njegovem imenu odpuščajo grehe. Toda žalivec mora izpolniti gotovo pogoje, pod katerimi mu sme sin odpustiti, in tako tudi Bog stavi gotove pogoje, pod katerimi sme mašnik grehe odpustiti in ti peteri pogoji so petere reči, ki so potrebne k zakramentu sv. pokore.

Ako je rekel Kristus: *Katerim bote grehe odpustili* . . — ali je morda tako mislil: Prvemu, ki pride k spovedi, dajte odvezo, drugemu ne, tretjemu zopet? . . . Ali je morda mislil: kateremu hočete, mu dajte odvezo, kateremu nečete, pa ne? Nikakor ne; to bi bilo bogokletno. Kristus je hotel reči: Vi morate poprašati, preiskati, presoditi, koga boste odvezali, koga ne. Ako posvetni sodnik hoče sodbo izreči, mora poprej stranke zaslišati. Ravno tak sodnik je spovednik, ki posluša, izprašuje, sodi. Da pa spovednik more razsoditi in odvezati, je treba neobhodno, da mu spovedenec razkrije svoje dušno stanje, to je, da se izpove, ker po obrazu samo ne more soditi in ne odvezati.

Tudi naša pamet tedaj zahteva, da se izpovemo svojih grehov za to pooblaščenemu spovedniku.

c) Cerkveni učeni in zbori vseh stoletij nam dokazujejo, da so se kristjani vedno spovedovali.

Papež sv. Klemen, ki je umrl mučeniške smrti koncem I. stoletja, govori o potrebi spovedi kakor o znani reči. Sveti Irenej, učenec sv. Polikarpa, učenca apostola Janeza, iz začetka II. stoletja, nadškof v Lionu, govori o grešnikih, ki so se spovedovali in poboljšali ali obupali. Ciprijan iz III. stoletja, škof Kartaški, († 258) opominja kristjane, naj se spovedo svojih tužnih grehov mašnikom. Tertulijan, škof Kartaški († 220), svari pred napačno sramežljivostjo pri spovedi. Tudi kartaški cerkveni zbor (397) določa, naj odmerjajo škofje čas pokore po velikosti grehov.

Bazilij Veliki († 378) piše: Kakor razkrivamo telesne pogrške samo v zdravilstvu izkušnim, prav tako moramo tudi grehe razkriti le tistim, katerim so izročeni zakladi božjih skrivnosti. Laktancij (okrog 322) piše: Treba je vedeti, da je prava cerkev tista, v kateri je spoved in pokora. Sv. Jeronim (420) razlaga besede sv. Matevža (16, 19): Tu (v novem zakonu) vesta škof in duhovnik, ko enkrat slišita razne vrste grehov, koga smeta odvezati in koga ne. Sv. Ambrož, uzor spovednikov v IV. stoletju, pravi: Očitno spoved naj delajo tisti, ki očitno grešé. In sv. Avguštin piše: Ne govorite, da delamo pokoro v srcu in spovemo se Bogu. Zakaj je Kristus rekel apostolom: Karkoli boste zavezali... Ali ima cerkev zastoj oblast ključev?

Papež Leon I. (440—446) piše škofom Kampanije: Zardosti je, če razodene kdo krivice, ki mu režejo vest, duhovniki so edini v tajni spovedi, ki je iz apostolskih časov. Papež Gregor Veliki (594—604) piše: da beseda pastirjeva spokorjenca odveže, naj pazi duhovnik, kako in v čem se je kdo pregrešil in kako se je potem pokoril. Papež Leon Veliki († 461) govori: Spovejte se duhovnikom, s tem le dobite odpuščanje grehov. Škof v Mecu, Hrodegang, ki je živel koncem VII. stoletja, piše: Trikrat v letu se spovejte, menihi pa vsako soboto. Bonifacij (okrog 750) piše: Pri vsaki armadi hodi duhovnik, da pred bitko spoveduje.

Nadškof Rubanus Maurus v Moguncu (847) ukazuje: duhovni naj tudi umirajoče spovedó in potem še-le sv. popotnico in sveto olje podelé. Sv. Bernard (1072) kliče: Kaj pomaga spoved, če kdo grehe zamolči? Cerkv. učenik Rihard (1153) Šent-Viktorski piše: Sramežljivost pri spovedi je le strah pred ljudmi; ta pa se upira božji milosti.

Tudi cerkve, ki so se ločile od rimske cerkve, imajo spoved. Tako govori armenska sinoda (527) v mestu Devinu o strogi dolžnosti spovedne tajnosti. Grki, ki so se ločili v 9. stoletju od katoliške cerkve, imajo še spoved. Ravno tako tudi ruska cerkev.

V rimskih katakombah so našli podobe, ki kažejo na zakrament sv. pokore, in v mehak kamen vsekane dolbine, ki so podobne našim spovednicam.

Spovedi torej ni nihče drugi postavil, kakor tisti, ki je našo sv. vero postavil, ki je sv. cerkev ustanovil, ki je cerkvene zборе

postavil, ki je človeka in ves svet sestavil, nihče drugi kakor Sin božji, ki se je v polnosti časov včlovečil, da odreši človeški rod.

Zato je neumno, ako kdo govori ali piše, da si je kak papež, ali duhovni ali sploh kak drug človek izmislil in postavil spoved. Drugoverci ali slabi kristjani pravijo namreč, da je papež Inocenc III. postavil 1215. leta spoved. Slišali smo pa in dokazali, da so se kristjani od apostolskih časov že spovedovali. Inocenc III. ni torej spovedi postavil, ampak za njegove vlade se je vršil velik cerkveni zbor, ki je določil cerkveno zapoved, ki jo imamo še dandanes: Spovej se svojih grehov postavljenemu spovedniku vsaj enkrat v letu . . . Sv. cerkev je postavila to zapoved vsled tega, ker so kristjani vedno bolj mlačni postajali za prejemanje sv. zakramentov.

Neumno je misliti, da bi si kak človek spoved izmislil, ker bi vendar morali vedeti, kateri človek je to bil in kedaj je živel? Tudi bi si ljudje tega bremena ne naložili tako radi, saj še Kristusa ne ubogajo. Ravno tako bi si duhovniki sami od sebe ne nalagali svoje najtežje službe v duhovskem poklicu.

Ne bodem vam popisoval blagodejnih učinkov, ki jih dela spoved pri ljudeh, ne povdarjal velikega pomena, ki ga ima spoved za cerkev in državo in ves človeški rod. Ponovim le, da nas naša pamet, sv. pismo in cerkvena zgodovina prepričujejo, da je spoved božja naprava, da je zakrament, edina pot, po kateri se pride v večno življenje, ako smo po sv. krstu s smrtnim grehom pretrgali vez z Bogom. Zato pa znajmo ceniti to veliko dobroto našega odrešenja in skazujmo se duhovnikom kakor svetopisemski gobavci, da bomo očiščeni in sposobni gledati nekoč Boga od obličja do obličja. Amen.

P. Bohinjec.

Štirinajsta nedelja po binkoštih.

Meje posvetnih skrbi.

Ne skrbite za svoje življenje, kaj
bote jedli, tudi ne za svoje telo, kaj
bote oblačili! Mat. 6, 25.

Jezus si je izvolil tesarja kot svojega rednika, ribiče je izvolil v apostole in celo po njih izvolitvi za to prevažno opravilo jim je dovolil, da si smejo še nadalje z ribištvom kruh služiti. Tudi Pavel je bil rokodelec, ker je bila tedaj navada, da so tudi

višji stanovi z delom svojih rok služili si vsakdanji kruh. Sveti Pavel je bil tkalec in sam piše o sebi, da si je s tem služil vsakdanji kruh. — Ako vse to pomislimo in slišimo Jezusa celo izgovoriti opomin: *Poberite kosce, da se ne ukončajo!* — kaj nas vse to uči? Ali ni to vse vkup dokaz, da Bog dovoljuje, dà, celo hoče in tirja, da skrbimo tudi za posvetne reči? Tudi današnji evangelij tega ne prepoveduje. Prepovedana je le neka boječa, tesnosrčna skrb za posvetno blago; ona skrb ni dovoljena, je pregrešna, ki misli le na ta svet, na kraljestvo božje in njegovo pravico pa popolno pozabi. Tukaj in drugod v cerkvah se sliši zopet in zopet opomin, naj človek skrbi pred vsem za svojo dušo, naj ne skrbi za telesno bogastvo, temveč za dušno, da bo bogat in premožen na čednostih ne pa na denarju. Jezus sam je rekel pri neki priložnosti: *Iščite zakladov, katerih rja ne sne, molj ne ukonča in tatje ne ukradejo!* V današnjem evangeliju pa uči: *Iščite najprej božjega kraljestva in njegove pravice, in vse drugo vam bo privršeno.* S temi besedami pa Jezus nikakor noče reči, da človek ne sme biti priden, delaven, varčen, naj sebe in svoje domače kar v miru pusti in le za svojo dušo skrbi. Ne, tega ne uči božji Učenik; krščanska vera uči, da človek mora delati, ker Bog je že Adamu rekel, da si bo v potu svojega obraza služil vsakdanji kruh.

Toda ta skrb za vsakdanji kruh ali za posvetne stvari se jako rada izpridi ali popači, da človek v delu pozabi na večno plačilo, na Boga in misli le na časno plačilo in na denar. To pa Bog prepoveduje; in zato mora sv. cerkev zopet in zopet kristjane spominjati na višje in večne, neminljive reči, ker na zemeljske in posvetne že sami preradi in preveč mislijo. *Dvema gospodoma se ne more služiti, pravi Jezus, ne morete služiti Bogu in mamonu,* t. j. hudobnemu svetu. Premišljajmo danes, kako se moreta te dve skrbi za nebesa in za posvetne potrebe urediti, da duša škode ne trpi. Skrb za posvetne potrebe ima tri meje in sicer 1. meji ob čast božjo, 2. ob blagor bližnjega in 3. ob naš lastni blagor.

I. Skrb za posvetne potrebe je popolnoma opravičena. Že v raju je rekel Gospod Adamu: *V potu svojega obraza si boš služil kruh.* (1. Moz. 3. 19.) Da, celo že pred padcem v greh je Bog izročil človeku raj, da bi ga obdeloval. (2. 15.) Ali ni tudi

Kristus zapovedal apostolom: *Peljite ven na globoko in vrsite mreže na lov.* (Luk. 5. 4.) S tem mislim sem povedal dovolj o resnici, ki se ne dá tajiti, da smemo, da celo moramo skrbeti tudi za posvetne reči, kolikor je treba. Človek v tem oziru stori rajše preveč, kakor pa premalo, zato ga je treba uganjati vedno v prave meje skrbi za posvetno. Bog je namreč postavil določene meje, v katerih smemo skrbeti za časne svoje potrebe, a teh mej prestopiti ne smemo.

Prva taka meja je č a s t b o ž j a. Kdor tako skrbi za časne reči, da s tem odtegne čast Bogu, ta se že pregreši, ta že preveč skrbi za telo, premalo pa za dušo. Bog sam je ukazal po Mojzesu: *Šest dni delaj in opravi vsa svoja dela. Sedmi dan pa je sobota Gospodova, v njej ne opravljaj nobenega dela ne ti, ne tvoj sin, ne tvoja hči, ne tvoj hlapec, ne tvoja dekla, kajti šest dni je Bog delal in ustvaril nebo in zemljo, sedmi dan pa je počival in zato ta dan blagoslovil in posvetil.* Isti Bog, ki je po svetem Pavlu govoril: *Kdor ne dela, naj tudi ne je* (2 Tesal, 3, 10.), govoril je po sv. cerkvi: „Bodi ob nedeljah in praznikih spodobno in pobožno pri sv. maši.“ Toda marsikdo se za to noče zmeniti in se izgovarja: Jaz moram delati; jaz nimam časa postajati, sicer zgubim zaslužek. Takim ljudem Kristus sam kliče: *Poglejte ptice pod nebom in lilije na polju, ne sejejo in ne šanjejo, a vaš Oče nebeški jih šivi* S temi besedami hoče reči: Povejte, kdo pa vam daje zdravje in moč, da morete delati? Kdo vam daje delo, da si kaj prislužite? Ako Bog celo trave ne pozabi in ptic pod nebom, bo li na vas pozabil, ki vas je postavil čez vse druge stvari? Ali mislite, da vam jaz ne morem pomagati, ki vendar dan za dnevom oblačim vso naravo, da zeleni in cvete in prinaša človeku sad? Ali menite, da vam tisti ne more dati vsakdanjega kruha, ki je s petimi hlebi nasitil več tisoč ljudi, čigar usmiljenje traja od roda do roda nad vsemi, ki se ga bojé? Ako Bog lahko dá, kar hoče, kako more torej kdo delati v nedeljo in s tem Bogu čast krasti? Kar človek v nedeljo stori, to ukrade Bogu. In kakšno plačilo bo prejel tak človek? Naj se človek trudi noč in dan, v petek in svetek, ako pa Bog ne dá delu svojega blagoslova, je vse zastonj, skoro več škoduje nego koristi.

Bog sicer pripusti, da mnogi celo obogaté, čeprav ne iščejo pred vsem kraljestva božjega, temveč le svetno bogastvo. Odkod to? Bog je neskončno dobrotljiv, usmiljen in prizanesljiv. Časih Bog čaka, da se spreobrnejo, časih pa jih plačuje za tiste dobre

lastnosti, katere imajo morda na sebi. Godi se jim dobro, ne za to, ker so hudobni, temveč v kljub temu, ker so hudobni. Ker je Bog neskončno pravičen, vse dobro plačuje, vse hudo pa kaznuje. Tudi najmanjšo dobro lastnost, ki jo imajo hudobni ljudje na sebi, in tudi najmanjšo dobroto, katero storé, poplača, toda vse le na tem svetu, na onem pa bo drugače. O takih veljajo besede Jezusove: *Povem vam, prejeli so svoje plačilo.*

Takih zgledov je mnogo. Še več pa je onih zgledov, da se ljudje trudijo brez prestanka, da se ne zmenijo za Boga, za posvečevanje Gospodovih dni, za molitev itd. Zato pa tudi vse njih delo nima sreče in blagoslova, vse le pod pot leti. Saj ni mogoče drugače! Kdor tako dela brez Boga, celo vkljub Bogu, ali zboli, ali začne zapravljati, ali znori ali pa kmalu in nenadno umrje; časih pa ga doleti ta ali ona nesreča, tako da nikoli ne more doseči tega, kar želi. Ako človek hoče, da se mu bo dobro godilo, da mu pojde delo srečno izpod rok, mora delati pametno, mora si vse pridobiti po pošteni poti, mora Bogu dati, kar Bog tirja, ne pa s svojim delom Bogu čast krasti. Kdor dela brez Boga, zoper Boga, vkljub Bogu, ta naj bo zagotovljen, da ne bo nikoli srečen in zadovoljen; ako pa morda misli, da že je, da si družega ne želi, povem mu, da njegovo bogastvo in premoženje visi v zraku in bo prej ali slej, ko se bo Bogu dosti zdelo, vse razpadlo v nič. Resnične ostanejo besede psalmistove: *Ako Gospod ne sida hiše, sastonj se trudijo, kateri jo sidajo!* (Ps. 126. 1.) Glejte, tako torej skrb za posvetne reči in potrebe meji na čast božjo!

II. Toda ta skrb meji tudi na blagor bližnjega. Ko je Peter celo noč lovil, pa ni nič ujel, kaj je tedaj Jezus mu rekel? Ali mu je svetoval, naj gre kam drugam in naj tujim ljudem vzame, kar potrebuje? Nikakor ne! Še enkrat mu je ukazal zagnati mrežo v vodo. Onih 5000 in 4000 mož, katere je Jezus v puščavi nasitil, ni imelo kaj jesti ne zaradi lenobe in postajanja, temveč zaradi želje po kraljestvu božjem. Ali jim je pa Jezus zato dovolil, da smejo iti po polju in vzeti, kar se jim ljubi, kar potrebujejo? Pomagal jim je, toda ne s tatvino, temveč z molitvijo, s katero je storil čudež.

„Ne kradi!“ To je torej druga meja, ob katero meji skrb za posvetne reči in potrebe. *Tatovi ne bodo posedli kraljestva božjega*, pravi sv. Pavel (I. Kor. 6. 10.) Človek naj le skrbi za časne svoje potrebe, kolikor je treba, a s tem ne sme škodovati svojemu bližnjemu, ne mu kaj ukrasti. V tem oziru imajo nekateri

ljudje sedaj prav čudne misli in pojme. Večkrat se sliši, da pravi ta ali drugi: „Bogatim ljudem se sme kaj vzeti, saj imajo vsega preveč! Sami ne vedó, koliko imajo!“ Nekateri pravijo celo, da bi se moralo vse premoženje zravnati, da bodo vsi enako imeli. Marsikdo misli, da se tudi po goljufiji sme kaj pridobiti. Tako govorjenje se že samo obsoja. Le vzemimo, da bi res bogati dali drugim ubožnejšim toliko premoženja, da bi vsi enako imeli. Kaj menite, koliko časa bi tako ostalo? Kdor je zapravljivec, ostane zapravljivec do konca, čim več se mu dá, tem več zapravi. Tak človek bi ne bil nikoli zadovoljen. Tako bi nekateri le delali in se trudili, drugi pa zapravljali. Vsakdo lahko vidi, da to ne gre.

Druga meja skrbi za posvetne stvari je torej ljubezen do bližnjega. Nikdo ne sme sam sebe okoristiti s tem, da družega spravi v nesrečo in škodo. Pač pa morajo premožnejši ljudje skrbeti po svojih močeh za one, ki so v resnici potrebni. S tem si ti poleg pozemskih zakladov nabirajo tudi dušnih zakladov za oni svet, zakladov, katerih rja ne sne, mólji ne ukončajo in tatje ne vkradejo. (Sv. Elizabeta itd.)

III. Tretja meja skrbi za posvetne reči je lastni blagor. Marsikdo bo vprašal: Kako je mogoče, da mora človek sam sebi meje staviti, ako išče sreče? Saj si vsakdo želi brezmejne sreče in blagora. Da, res je, vsak si želi največ sreče, kolikor more; toda ravno to človeka premoti, da marsikdaj si nakoplje največjo nesrečo „Pohlep oslepi“, pravi pregovor. Kdor preveč poželi po svetnem blagu, ta postane tako rekoč slep za vsako nevarnost, ki mu žuga. Pred vsem pozabi na dušo svojo. Toda tudi telesno postane nesrečen, kdor preveč poželi po svetnem blagu; zapelje ga skopost v krivico, goljufijo, marsikdaj celo v poboj. Koliko jih je že bilo, ki jih je sama lakomnost zapeljala v najhujše pregrehe, da so umorili svojega bližnjega le zato, da so se polastili njegovega denarja! Koliko jih je zato nesrečno končalo v ječah ali drugod. Hoteli so si napraviti blaga in premoženja brez konca in kraja, a niso poznali pravih mej; delali so krivico Bogu, svojemu bližnjemu in slednjič so jo nakopali tudi sami sebi. Tako so tisti, ki so se najbolj trudili za posvetno imetje, postali najbolj nesrečni. Tako daleč zagazi oni, ki pri svojih delih pozabi na Boga in ima le denar ali mamona kot svojega malika!

Pokazal sem vam torej, da Bog sam dovoljuje in celo tirja, da skrbimo za posvetno premoženje, kolikor nam je treba, a ta

posvetna skrb ne sme postati krivična do Boga, do bližnjega in do samega sebe. Mora biti torej omejena. Kdor dela brez Boga, zoper Boga, vkljub Bogu, trudi se zastonj, trudi se v svojo škodo. Delajmo z Bogom in za Boga, za zveličanje svoje, in blagoslov božji bo nad nami! Amen. † J. Benkovič.

Priložnostni govori.

Govori o presvetem Srcu Jezusovem.

IV. Pokorščina Jezusovega presv. Srca.

In je z njima šel in prišel v Nazaret,
in jima je bil pokoren. Luk. 2, 51.

Gospod Bog je zapovedal Mojzesu, naj mu darujejo duhovniki vsak dan na altarju dve enoletni jagnjeti, eno zjutraj in drugo zvečer. O obojni daritvi govori večkrat kraljevi pevec v svojih psalmih. Jagnje, katero so najprej umili, je zaklal duhovnik, potem so je očistili krvi in drobovja in je položili na altar na les, ki je bil križema zložen. Na njem se je počasi sežgala klavna daritev. V tem pa so duhovniki in ljudstvo s povzdignjenimi rokami prosili Boga, naj sprejme to daritev v prijeten dar.

Jutranja in večerna daritev v stari zavezi pomenja daritev nedolžnega jagnjeta božjega v novem zakonu, namreč samega Zveličarja našega, jagnjeta, ki je odvzelo grehe sveta. Jutranja daritev je Jezus Kristus, ker ga je štirideseti dan po njegovem rojstvu prinesla njegova deviška mati v svetišče in ga ondi darovala in posvetila Bogu v zveličanje vsemu svetu. Plačala je zanj duhovniku, kot božjemu namestniku, postavno odkupnino, namreč pet siklov srebra, kar razlaga sv. Tomaž Vilanovljanski tako-le: „Za pet siklov odkupi devica Zveličarja, kateri je imel odrešiti in odkupiti ves svet s svojimi peterimi ranami.“ Večerna daritev je postal Jezus Kristus, ko so ga pribili na večer njegovega življenja kot jagnje božje na les križa, kjer se je daroval v ognju ljubezni svojega presv. Srca za grehe vsega sveta kot Bogu prijetna, pravna daritev. Občudujmo sedaj požrtvovalno pokorščino Jezusovega Srca, da se tudi naše srce vname v pokorščini do božjega srca!

Prelepa podoba pokorščine je jagnje, ki se dá prav rado voditi kamorkoli, celó v smrt. Oj kolika je bila šele pokorščina

božjega jagnjeta! Ko so v prvih časih krščanstva neverniki besneli v preganjanju kristjanov, se poslednji niso upali izpostavljati podobe križanega Zveličarja javno v češčenje na krajih, kjer so se zbirali k službi božji. To pa zato, da ne bi novospreobrnjenci omagovali v veri pri pogledu sramotno križanega Odrešenika, in da ne bi neverniki zasramovali in onečastili svete podobe. Zato je bil postavljen na altar samo križ brez podobe; pod križem pa je bilo jagnje, ki je počivalo pod orodjem Kristusovega trpljenja. Spodaj je bil ta-le pomenljiv napis:

„Agnus redemit oves: Christus innocens Patri reconciliavit peccatores.“ Jagnje je odkupilo ovce, Kristus nedolžni je spravil grešnike z Očetom. Da, nedolžno božje jagnje je v največji pokorščini darovalo svoje srce v ljubezni za grešnike.

Strmel je nekedaj svet, da je bilo solnce pokorno povelju umrljivega človeka: *Obstalo je tedaj solnce v sredi na nebu in ni hitelo k zahodu en dan, ko je Gospod poslušal besedo človekovo*, namreč Jozvetovo. (Joz. 10. 13—14.)

Koliko bolj se moramo čuditi, da je bilo božje srce Jezusovo, ki je pravo solnce pravice, v vsej pokorščini udano devici in materi Mariji, in priprostemu tesarju Jožefu, da je bilo to srce vsak hip pripravljeno spolnjevati njuna povelja.

Čudimo se, da je bila skala pokorna Mojzesu, ko je dala na njegovo besedo obilno vode, in da se je umaknilo morje, ko se ga je dotaknil Mojzes s palico, ter odprlo izraelskemu ljudstvu pot v obljubljeni deželo. Z začudenjem beremo v sv. pismu, da se je odmaknil Jordan skrinji zaveze, da je na povelje Elijevo pal ogenj z nebes in povžil darove, da se je odprla na besedo Mojzesovo zemlja in požrla Datana, Koreta in Abirona. Začudenje vzbujajo v nas ti dogodki, ko so bile naravne sile tako pokorne človeku. Zakaj pa ne strmimo, da je bil začetnik narave, Bog sam, včlovečeni Sin božji, popolnoma pokoren stvari, ko je spolnjeval povelja in ukaze uboge matere in priprostega delavca, da je storil vse hitro brez odlašanja, brez opravičevanja in godrnjanja, in sicer ne samo navidezno, temveč tudi v svojem srcu, iz same ljubezni do svojega nebeškega Očeta. To je vendar največji čudež, v katerem se nam zrcali pokorščina Jezusovega srca.

A to presveto srce ni bilo pokorno samo materi Mariji in redniku Jožefu, temveč tudi hudobnežem. Pokorno je bilo to srce izdajavcu Judežu, da se mu je smel približati s poljubom; pokorno je bilo krivičnemu sodniku in nehvaležnemu ljudstvu, čegar divji

klic: „Križaj ga!“ je vsprejelo v vsej pokorščini. Pokorno je bilo neusmiljenim in krvoločnim sodnim hlapcem in vojakom, ki so je obsipali z zasramovanjem in preklinjevanjem in z vsem mogočim mučenjem. Pokorno je bilo celó najhujši smrti na križu. In to presv. srce je še sedaj, kar je nov čudež pokorščine, pokorno, ko se poniža priti na altar pri najsv. daritvi, ko se poniža iti v srcé ubogega grešnika.

Kako pa posnemamo mi božje srce Jezusovo v pokorščini? Kako smo pokorni božjim zapovedim? Ali jih ni mnogo med nami, ki vedoma in prostovoljno grešé zoper božje zapovedi? Koliko je otrok, ki nočejo biti pokorni staršem, koliko je hlapcev in dekel, ki se ne zmenijo za ukaze in povelja gospodarjev in gospodinj! Oh, koliko jih je, ki zaničujejo povelja svojih predstojnikov in se ustavljajo oblasti postavljeni od Boga samega! S sv. Bernardom vas opominjam: „Uči se, o človek, pokorščine! Uči se, zemlja! da se podvržeš; uči se, ti prah! da se pokoriš. Sramuj se, prevzetni prah! Bog se ponižuje in ti se povišuješ? Bog je pokoren ljudem in ti hočeš gospodovati nad bližnjim in biti več kot Stvarnik?“ (Hom. super missus est.)

In je s njima šel in prišel v Nazaret, in jima je bil pokoren. Kratek je ta stavek, a vendar nam neizrekljivo veliko pové. Sv. evangelist nam ničesar ne omenja o Jezusovem življenju v Nazaretu do njegovega krsta v Jordanu, temveč pravi samo: *In jima je bil pokoren.* Kakšno pa je bilo delovanje v tem času, delovanje božjega Srca Jezusovega? To srce je bilo zatopljeno v tem času v molitev, v delo in trud z Marijo in Jožefom, katerima je bilo pokorno, da spolnuje vse njune ukaze vsak hip po besedah preroka Izaije: *Glej! tukaj sem!* (Iz. 52. 6.) Zakaj pač? Da bi se učili vsi od njega pokorščine in ljubezni do dela, da bi v čuječnosti in molitvi delovali z vsem srcem za svoje zveličanje. Človek, kristjan! Poglej in ogleduj si velikega, neskončno modrega Stvarnika, kako pokorno dela in se trudi v skromni hišici nazareški! O srečna hišica, v kateri se je potil delavni, pokorni Jezus! Koliko smo se pa doslej mi trudili za svoj večni blagor in za zveličanje svojega bližnjega? Ali se ne sramujemo svoje mlačnosti in lenobe?

Ko je zaslišal prvi človek božjo obsodbo, da bo moral v trudu in potu obdelovati zemljo, tedaj se je uklonil božjemu ukazu in se poprijel dela in obdeloval zemljo v vsej potrpežljivosti. Sedaj pa pogledjmo drugega nedolžnega Adama, o katerem pravi svet¹

apostol Pavel, da je bil *podoba prihodnjega*. (Rim. 5. 14.) Kako se trudi drugi Adam v potu svojega obraza v tesarski delavnici v žeji in lakoti, v težavi in skrbi! Tudi on poprijemlje les, predpodo določenega mu križa, prav kakor prvi Adam za plug, da bi očistil zemljo, prekleto vsled greha, trnja in osata.

O presv. Srce Jezusovo, kolikokrat si bilo zavoljo nas vsled težavnega dela utrujeno in potrto! Kako resnično govoriš po kraljevem pevcu: *Reveš sem in v težavah od svoje mladosti!* (Ps. 37. 16.) O tem pravi neki pobožen pisatelj: „Glej! dobrotljivi Gospod ni nehal delati do dneva svoje smrti. Zato je hotel biti rojen med volom in oslom, med najbolj delavnimi živalmi, da bi pokazal, kako ljubi delo in delavce: in zato je prezrl kneze in svetne velikaše in naznanil svoje rojstvo najprej pastirjem, kmetovalcem, ker so ti vajeni nočnega bdenja in dela, oni pa postopanja in mehkužnosti.“ „In to je vzrok“, piše pobožni Gerson (de nativ. Mar. consider. 1.), zakaj si božje Srce Jezusovo ni zvolilo imenitnega moža, kakega kneza, temveč ubogega rokodelca in tesarja za pomočnika svojega dela, da bi v delavnici vedno imel pred očmi križ in drugo orodje svojega prihodnjega trpljenja.“ In sv. Justin piše (lib. de relig. christ.): „Jezusa so imeli za tesarjevega sina, ker je opravljal, ko je bival med ljudmi tesarska dela, in je delal jarme in vozove, da bi nas na njih peljal v nebesa. Zato so mu ljudstvo in njegovi rojaki zaničljivo očitali: Ali ni ta tesarjev sin? Ali se ne imenuje njegova mati Marija?“

Poglejte, kako je uredilo delavno in pokorno Srce Jezusovo vse v svoje namene! To Srce je gorelo, predp se je javno razodelo svetu, za priprosto tesarsko delo.

Zares, Jezus je drugi Noe! Kakor je tesal ta očak ladijo, da bi rešil v njej človeški rod, prav tako si je izbralo presv. Srce Zveličarjevo križ za ladijo, da bi bil po njem rešen človeški rod potopa greha in brezna večnega pogubljenja.

Kdo bi ne občudoval tolike pokorščine in ponižnosti božjega Srca, ki bi bilo lahko vživalo v nebesih in na zemlji najvišjo čast in veselje, a je zavoljo nas postalo pokorno in sicer do smrti na križu. Namestu časti si je izbralo sramoto, namestu bogastva uboštvo, namestu veselja trpljenje. In da bi bil v to Srce vedno usajen spomin na križ, zato mu je bil tesar rednik.

Kako posnemamo božje Srce Jezusovo v pokorščini? — Vojaki morajo biti pokorni svojemu poveljniku. Starodavni zgodovinar Plutarh pripoveduje, kako so bili vojaki udan

in pokorni svojemu slavnemu vodji Scipionu Velikemu, ki jih je zato očitno pohvalil. Tudi mi smo prisegli svojemu vodju in Zveličarju udanost in pokorščino, katero moramo v vsem pokazati, da si pridobimo nebeški, zmagoslavni venec po trudu in boju. Zlato se dobiva iz zemlje z veliko težavo, in ti držiš roke navskriž in si domišljuješ, da boš za mlačnost in lenobo prejel večno plačilo? „Vrata v nebesa so odprta, nas vspodbuja sv. Tomaž Vilan., zakaj stojite brez dela? Toliko veličastvo vam je pripravljeno, toliko plačilo vam je obljubljeno, in vi se obotavljate?“

Zato ljubimo delavnost in pokorščino po zgledu božjega Srca Jezusovega! Znano nam je iz sv. pisma, kako hudo je žalila nepokorščina izraelskega ljudstva vsemogočnega Boga in kako jo je vselej kaznoval. Ko je ljudstvo godrnjalo zoper Boga in Mojzesa, poslal je Bog v kazen strupenih kač. Mojzesovo sestro Miriam je kaznoval Bog zavoljo nepokorščine z gobami. Ker se je ustavljal Savel božjemu povelju, je zgubil prestol in bil zavržen. Toda čemu bi vam našteval, kako zoprna je Bogu vsaka nepokorščina in kaznjiva? O da bi bilo naše srce vedno udano in pokorno Bogu in njegovim zapovedim, da bi po zgledu božjega Srca tudi naše srce živelo le za Boga in njegovo najsv. voljo, ko nas opominja Gospod sam: *Glej, danes denem pred vaše oči blagoslov in prekletstvo: blagoslov, ako bote pokorni zapovedim Gospoda, svojega Boga; prekletstvo, ako ne bote pokorni zapovedim Gospoda, svojega Boga.* (5. Mojz. 11. 26—28.) Amen.

P. Klement Grampovčan.

Duhovnik, vojak Kristusov.

(Govor na novi maši č. g. Aleksandra Martelanca v Barkovljah pri Trstu, dne 6. jan. 1904.)

Delaj kakor dober vojak Kristusa
Jezusa! II. Tim. 2.

Častiti gospod novomašnik, velečastiti gospodje duhovni sobratje, preljubi verniki! Današnji dan, slovesen in pomemben dan, je dan veselja za ta in oni svet. Nove maše se namreč veseli sv. mati katoliška cevkev na zemlji, ker dobi novega duhovnika, učenika in delivca božjih milosti; nove maše se veselé duše v vicah, ker dobé novega darivca pri Gospodovem oltarju in pomočnika v svojem trpljenju; veselé se je angeli v nebesih, ker zadobé novega variha in voditelja neumrjočih duš.

Današnje nove maše se pa še posebej raduje draga mi barkovljanska fara in se čuti srečno, da je po dobrih štirih letih zopet dočakala veselje, videti enega izmed svojih domačih povikšanega v visoko čast in dostojanstvo katoliškega duhovnika. Č. g. novoposvečeni duhovnik, Aleks. M, bode sedaj pred našimi veselja solznimi očmi prvokrat samostojno opravil nekrvavo daritev nove zaveze in svojemu ljudstvu pokazal, da je duhovnik.

Preljubi v Gospodu! Na prošnjo č. g. novomašnika, svojega večletnega dobrega prijatelja, nastopam danes, (barkovljanskim župljanom v zadnjem času ne popolnoma ptuj) kot slavnostni govornik pred vami. Moj govor naj bi nekako izrazil in dvignil splošno veselje, ki vlada danes v naših srcih. Pa oh žal, da ne morem tej želji popolnoma vstreči. Danes ob priložnosti nove maše, danes, ko vidim svojega prijatelja v vrsti čč. gg. duhovnih sobratov, žal ne morem in ne maram govoriti o veselju in zmagi, kakor jo svet razume, ampak nasprotno, govoriti mi je o boju, o hudem boju. Če sploh kedaj prejšnje čase, moramo gotovo naše dni reči, da stopi mladenič, ko je v duhovnika posvečen, v stan vednega vojskovanja. O njem lahko ponavljamo pomenljive besede, katere je govoril nekdanj sv. starček Simeon prebl. Dev. Mariji, ko je držal dete Jezusa v naročju: *Glej, ta je postavljen v padec in v vstajenje mnogim v Israelu, in v snamenje, kateremu se bode nasprotovalo.* In apostol Pavel kar naravnost opominja svojega učenca Timoteja, katerega je posvetil v duhovnika in škofa: *Delaj kakor dober vojak Kristusa Jezusa!* Te besede pač veljajo tudi današnjemu č. g. novomašniku; tudi on bo moral od danes do zadnjega zdihljeja svojega življenja delati kot vojak Kristusa Jezusa.

Zato pa naj bo tudi vsebina mojega današnjega govora, preljubi v Gospodu, naslikati vam v prvem delu katoliškega duhovnika kot Jezusovega vojaka, ki se z duhovnim orožjem vojskuje za nebesa proti kraljestvu satanovemu na zemlji, v drugem delu pa dolžnosti, ki jih ima verno ljudstvo do tako krepkega vojaka Kristusovega.

Pridi, stvarnik sv. Duh, razsvetli in podpiraj v tej pol uri mene in srca vseh, ki me poslušajo, da bi moje današnje besede obrodile obilo trajnega dušnega sadu. O preblažena Devica Marija, sedež modrosti božje, prosi sedaj Boga za nas!

V svoji neskončni dobrotljivosti in ljubezni je ustvaril Bog človeka za višji nadnaravni cilj, za večno uživanje božje v nebesih, če bi le ostal pokoren. To pa ni bilo všeč zavrženim angelom ali hudobnim duhovom, ki so že bili izgubili svojo nadnaravno srečo v nebesih za vekomaj, in v grozni nevoščljivosti so skušali storiti tudi človeka tako nesrečnega. Posrečilo se jim je, pa ne popolnoma. Hudobni duh je sicer zapeljal prvega človeka v greh, ga oropal milosti božje, pravice do nebes in spravil tako nad ves človeški rod vsled podedovanega greha neskončno gorje. Začel je gospodariti čez človeka, pa njegovo gospodarstvo ni imelo biti trajno. Bog namreč v nerazumljivem sklepu svoje ljubezni in modrosti ni hotel nepokornega človeka kakor hudobne angele za vselej in brez vsakega upanja zavreči. Ne, usmili se ga in obljubil poslati mu Odrešenika, svojega Sina, ki naj bi kot Bog in človek skupaj s svojim življenjem, trpljenjem in smrtjo razžaljenemu Bogu zadostil in storil zopet prijateljstvo med Bogom in človekom. Jezus Kristus, Sin božji, je prišel na svet in s svojo smrtjo zopet spravil človeški rod z Bogom, mu zopet pridobil pravico do nebes in mu tudi prislužil enkrat za vselej vse potrebne milosti, da bo vstanu, če hoče, tudi res doseči večno življenje. V Jezusu Kristusu se je človeški rod zopet dvignil od strašnega padca prvih staršev; kdor se zveliča, se zveliča po Jezusu, kdor se pogubi, se pogubi, ker ne uporabi Jezusovega zaslužnja in milosti. *V njem imamo odrešenje, po njegovi krvi odpuščanje grehov.* (Kološ. 1.) Ko je Odrešenik umiral na Kalvariji in zavpil z močnim glasom: *Dopolnjeno je*, takrat je bila strta moč hudobnega duha nad človeškim rodom, a ni bila strta njegova nevoščljivost. Ne, ampak vse svoje moči je satan zastavil, da ne bi se človek posluževal odrešenja, ampak da bi se tudi po Jezusovi smrti vendarle pogubil. Jezus Kristus ni hotel uničiti s svojo smrtjo skušnjav hudobnega duha, ampak samo podati nam v roke močno orožje proti vsem napadom peklenškega sovražnika. Tako je nastala prava vojska na svetu: ali za Boga ali proti Bogu, ali za večno srečo ali za večno nesrečo; kakor je rekel Zveličar sam: „*Nisem prišel dati miru, ampak meč.*“

Tako torej gospoduje na eni strani še vedno hudobni duh med ljudmi. *Hodi okoli kakor rjoveč lev ter išče koga bi požrl.* In posebno dandanašnji ne hodi zastonj okoli, dandanašnji ne išče zastonj. Svoje kraljestvo ima razširjeno po vsem svetu. Le poglej malo v svet in videl boš z žalostjo to kraljestvo satanovo.

Ali ni žalostno videti in ali se more tajiti, da se dandanes pri mnogih kaže neka grozna mržnja do vsega svetega in božjega? Oslabela je sv. vera v srcih veliko kristjanov in najdejo se po vseh stanovih in povsod ljudje, ki nimajo drugega od nje, kakor ime, ne spoznanja, ne hrepenenja, ne življenja po sveti veri. — Ali vam ni znano, koliko krivih, za človeško družbo škodljivih in nevarnih nauk se vsak dan trosi med svet po brezverskem časopisju, po slabih knjigah, po srednjih in visokih šolah? — Mar ne vidimo, kako je hudobni duh izpodkopal zdravo podlago v krščanski družini, kjer se dandanes žal ne pozna več četrta božja zapoved: *Spoštuj očeta in mater, da boš dolgo živel in ti bo dobro na semlji*, kjer je posebno naše dni zavlada duh nepokorščine, ki, zapomnimo si dobro, ni še nikoli obrodil dobrega sadu in ga tudi vekomaj ne bo, v družini, kjer žal starši tolikrat zanemarijo vzgojiti otroka za večnost in sicer celega otroka ne samo telo, temveč še posebej otrokovo neumrjočo dušo. — Še rečem, le poglej malo v svet ti, ki si bolj odrastel in skušen, ali ne opažaš, kako na široko je hudobni duh po vsem svetu razprostrl svoje mreže, kako spretno je povsod nastavljal zanjke, v katere lovi za večnost zgubljene duše. — Oh koliko ima pomočnikov, hudobnih ljudi po deželi, posebno pa po mestih, ki duševno moré nežno, neizkušeno mladino, jo vabijo in tudi zapeljujejo v greh, posebno v nečistost, razuzdanost, nezmernost in druge hudobije, da bi se človek kar zjokal, kako malo prave svetosti in čistosti je najti danes med mladimi ljudmi. — Pa še nekje drugje, ljubi moj, se ti kaže, če trezno opazuješ, jako skrito nastavljena bojna vrsta satanove vojske. Prosim pogledjte, ali ni sovražnik našega zveličanja tudi v javnem političnem življenju vse zmešal v Avstriji in še posebej v naši ožji domovini tako, da sedaj v kalni vodi ribari; ali ni vse napolnil s sovraštvom med narodom, kjer ne vlada skoro nič več pravice, enakopravnosti, še najmanj pa krščanske ljubezni do drugače govorečega soseda. Ali ne obrača sovražnik naših neumrjočih duš, posebno pri nas Slovencih, vso javno pozornost vsakih par let zdaj sem zdaj tja, da bi se le tako raztresli in da ne bi pri tem opazili, odkod proti narodu glavna nevarnost, namreč: narod izgublja edino rešitev, največji zaklad: sv. vero! — Kaj naj še le rečem o sedanjem družbinem redu, kjer so krivi nauki o Bogu in človeku izpodrili glavni temelj vsega skupnega življenja; spoštovanje višje oblasti, kar je tolikrat bridko obžaloval blagopokojni pastir Kri-

stusove cerkve, slavni Leon XIII. V kot je potisnjen v družabnem redu Kristusov nauk o pravem cilju človeka v nebesih, o dolžnosti medsebojne pomoči in ljubezni, tako da obupuje ubožni delavec v svojem siromaštvu, ker ga ne tolaži več sv. vera, in se šopiri ob njegovih žuljih bogatin, ker ga ne svari več sv. vera, tako da gledamo z grozo v bližnjo prihodnost.

To, preljubi v Gospodu, je močna bojna vrsta hudobnega duha, to je resna in huda vojska, ki strmoglavi dan za dnevom veliko število ljudi v večno pogubljenje. A proti tej vojski glej, kristjan, od druge strani vojsko Odrešenika Jezusa Kristusa, ki nam kliče: *Zaupajte, jas sem premagal svet*. Da, proti moči hudobnega duha, pokvarjenega sveta in slabega nagnjenja se vojskuje naš Zveličar, pa ne več sam osebno, ampak po svojih vojakih, svojih namestnikih. V ta boj je poslal najprej svoje apostole: *Pojte, glejte, pošljem vas kakor jagnjeta med volkove; bodite torej previdni kakor kače in preprosti kakor golobje*. V ta boj so poslani nasledniki apostolov, katoliški duhovniki.

Glej pa gorečega, za božjo čast in zveličanje duš vnetega duhovnika, kako pogumno se vojuje proti kraljestvu satanovemu na zemlji. Vojskuje se za ljubo nedolžnost, ko je otrokom v šoli dober oče in priden učenik. On vé in pozna veliko ceno, ki jo ima pred Bogom nedolžnost, ve, da je Jezus sam roke na otročiče položil, jih blagoslovil in rekel: *Le pustite otročiče k meni priti in nikar jim ne branite, zakaj takih je nebeško kraljestvo*. Zato jih v šoli z veseljem poučuje in vse stori, da bi jih obvaroval zapeljivosti in greha. Vojskuje se dalje za pobožno mladino, ko je mladeničem in dekletom zvest angel varih in jim daje z naukom, prošnjami in opomini ljubezen do čistosti in strah pred grehom. Vojskuje se pa tudi za zgubljeno nedolžnost ter ji je usmiljen Samaritan. On pozna nesrečo, pasti med razbojnike, vidi ranjeno dušo brez milosti božje obnemoglo ležati — o, dober pastir ne gre mimo, kakor usmiljen Samaritan ji pomaga kvišku in skrbi, da se duša ozdravi in ne umrje strašne večne dušne smrti. Vojskuje se konečno za otrpreno trdovratnost. Posnema Jezusa, ki je bil celo takim usmiljen in dober pastir. Preklinjali so ga, pa ni klel, trpel je, pa se ni rotil; še zadnjo uro je hotel skriti njih hudobijo in je prosil: *Oče, odpusti jim, saj ne vedo, kaj delajo* in je tako še ob smrtni uri pridobil zase desnega razbojnika. Prav tako se vojskuje duhovnik za trdovratne. Zjoka se sicer nad nespokornimi,

ostane jim pa vendar do konca potrpežljiv, neutruđen, usmiljen pastir; nikdar niti na smrtni postelji ne zgubi upanja, vse stori, da jih pridobi za Boga, če prej ne, vsaj na zadnjo uro.

Tako je goreč duhovnik zares pravi, neustrašen vojak Kristusov. Kakšno orožje pa ima v tem hudem boju proti mogočni vojski hudobnega duha? Kot prvo orožje imenujem molitev. To je, rekel bi, tisto mazilo, s katerim se mazili vojak Kristusov, da mu ne škodujeta ne svet, ne pekel. Nikar ne smemo malo ceniti skupne molitve katoliške duhovščine širom vsega sveta. Veliko korist ima ves človeški rod, posebno pa krščanska družba od molitve, ki jo duhovniki dan za dnevom opravljamo! Prav ta molitev vsaj deloma pokrije vso nečast, ki se dan za dnevom dela Bogu, in nam izprosi vsak dan potrebnih milosti. Glej, med tem, ko dušni pastir zaprt v svojo sobico tiho in zbrano moli, premaga zunaj ena njegovih ovčic morda najhujšo skušnjavo; to je sad molitve, ljubi moji! Še posebej pa poudarjam molitev dušnega pastirja pred sv. Rešnjim Telesom. Zdi se mi, da sploh ne more biti uspešno delovanje duhovnika, ki ni goreč častivec tega najsv. zakramenta in ki ni pogosto vtopljen v pobožno molitev pred Jezusom na naših oltarjih. Tam je in mora biti ono središče in ognjišče, pri katerem se duhovnik ogreva in vnema, da ne omaga v boju za neumrjoče duše. Tam je oni studenec, v katerem zajema vsakdanji blagoslov svojemu pastirskemu delovanju. Pred Jezusom v tabernakelju si mora pridobiti in utrditi svojo lastno svetost, da bo lahko druge naredil svete. Z eno besedo: Češčenje sv. Rešnjega Telesa mora biti za duhovnika podlaga vsake dobre pridige, dobrega spovedovanja, vsakega koristnega nastopa v politiki, v socialnem delovanju in povsod.

Kot drugo orožje služi duhovniku, vojaku Kristusovemu, božja beseda. Kot poslanec božji nastopi pred ljudstvom in vihti to orožje, oznanuje božjo besedo. To orožje je močno tako, da pravi o njem sv. pismo: *Živa je božja beseda in močna in ostrejša, ko vsak na obe strani nabrušen meč*. Ima pa to orožje toliko moč, ker govori duhovnik, ko oznanuje katoliške resnice, v imenu Jezusovem in njegova beseda ni človeška, ampak božja. Ali ni oster meč božja beseda, ko govori duhovnik prevzetnežu: *Kdor se povzdiguje, bo ponižan*? Ali ni oster meč božja beseda, ko govori lakomniku: *Kaj ti pomaga, če pridobiš ves svet, pogubiš pa svojo dušo*? Ali ni oster meč božja beseda, ko govori nečistniku: *Kdor se je v svojem mesu, bo od mesa tudi*

šel pogubljenje ? Da, s tem ostrim mečem se vojskuje duhovni pastir na prižnici, in pove kot Kristusov namestnik vsakemu, kar mu gre; s tem orožjem podira sovražno satanovo kraljestvo, s tem orožjem preмага dva huda sovražnika zveličanja, namreč nevednost in zmoto, ker kaže pravi cilj človekov in uči zapoved medsebojne ljubezni. — Tega orožja besede božje se poslužuje v spovednici, s tem orožjem se poda k bolniku, na smrtno postelj pravičnega, spokornika pa tudi trdovratnega grešnika. To je hudo orožje, katerega si pa duhovnik še lahko poostri ali nabrusi s pridnim učenjem, prebiranjem sv. pisma in sv. cerkvenih očetov.

Ko je dušni pastir z besedo božjo pripravil milosti božji pot v srca vernega ljudstva, se poslužuje zadnjega in najmočnejšega orožja za zveličanje duš, namreč sv. zakramentov skupno z daritvijo sv. maše. S previdnim in vrednim deljenjem sv. zakramentov posvečuje duhovni pastir sebi izročene duše, celi rane, ki so jih morda v vojski s hudobnim duhom zadobile in z najsvetejšo daritvijo sv. maše pomore celo pokojnim v sv. nebesa.

Tako se vojskuje dober duhovnik na tem svetu za Boga, za večno srečo ljudi, tako se bojuje proti satanovemu kraljestvu; res pravi vojak Kristusov. — Preljubi v Gospodu! Ne le duhovnik, ampak vi vsi se morate tako bojevati. Vi vsi morate biti dobri vojaki Kristusovi, vaš dušni pastir naj vam bo le višji vojak, nekak častnik v tem imenitnem boju. Zato je vaša sveta dolžnost oklepiti se svojih dušnih pastirjev z odkritosrčnim spoštovanjem in z odločno udanostjo ter podpirati jih s svojimi molitvami.

Ne bom vam mnogo govoril o spoštovanju do duhovskega stanu, saj mi vaša mnogobrojna udeležba pri današnji novi maši jasno priča, da ga še spoštujete. Vendar se še najde plevel med pšenico, še so med vernim ljudstvom in ne redki, kojih vsakdanje, skoro bi rekel, edino opravilo je blatiti in črtiti duhovski stan. V vašo lastno korist vas prosim in svarim, ne družite se s takimi, ampak spoštujte v osebi svojih dušnih pastirjev prvega pastirja, Jezusa Kristusa samega. Čem bolj jih bote spoštovali, tem več in tem boljših duhovnikov vam bo Bog poslal.

Najbolj boste pa pokazali svoje spoštovanje do katoliške duhovščine, če boste živeli po nauku svojih dušnih pastirjev. Miljoni in milijoni širom vsega sveta nimajo sreče slišati besede božje, seznaniti se s Kristusovim naukom; vi ga

lahko slišite vsako nedeljo in praznik; poslušajte ga radi in držite se ga, tako bomo mi duhovniki lahko rekli s svetim Paulom: *Vi ste moja čast in krona.*

Pa še nekaj vam polagam na srce, preljubi v Gospodu! Hudo je dandanes vojskovanje duhovnika, tako da se mu ne more nihče posvetiti, če ga ne vodi posebna milost božja ali z drugo besedo, če ga Bog sam ne kliče. Oh, velika, velika milost je imeti pravi poklic za duhovski stan! Bog pa hoče, da njegove milosti spoznamo in za nje tudi prosimo. V več krajih je pomanjkanje duhovnov, ker ljudje ne spoznajo te milosti in je niso prosili. Tudi v naši škofiji je postalo pomanjkanje duhovnov že občutljivo in marsikje trpi vsled tega dušno pastirstvo. Ko se tedaj danes, predragi v Kristusu, nove maše veselimo, bodimo Bogu zato hvaležni in prosimo ga, da bi še prav veliko mladeničev poklical v duhovski stan Kristusovih vojakov, da bi zamogli še večkrat imeti slovesnost in veselje nove maše. Glejte, predragi, tudi vi Barkovljani imate leto za letom nekaj mladeničev, ki zahajajo v latinske šole v Trst in morda je tudi sedaj v tej cerkvi marsikateri oče, marsikatera mati, ki si želita doživeti enkrat s svojim sinom ono čast in veselje, ki so je dočakali danes starši novomašnika. Dajte, preljubi v Gospodu, združimo danes in večkrat pozneje svoje molitve k Bogu, da bi si tudi iz barkovljanskih mladeničev vsaj nekatere izbral za svoje vojake, da bi imeli kaj kmalu novo mašo v barkovljanski cerkvi. *Prositate Gospoda žetve, naj pošlje delavcev v svojo žetev.*

Molite pa, predragi, ne samo, da nam pošlje Bog novih duhovnikov, ampak tudi, da nam duhovnike, ki jih že imamo, v dobrem potrdi. Kako brez madeža mora biti tisti, ki se ima krepko in uspešno boriti proti vojski hudobnega duha! Kako utrjen v čednosti mora biti oni, ki z prižnice doli vodi verno ljudstvo k zveličanju! Kako mora sovražiti greh, kako mora goret ljubezni do Boga in bližnjega oni, ki se vsak dan dotika najsv. Kristusovega Telesa, in ki ima v zakramentu sv. pokore gledati v vsak najskrivnejši kotiček človeškega srca. Molite torej, preljubi, danes in večkrat, da Bog nas duhovnike v dobrem potrdi in nas varuje greha. Večje so skušnjave, ki jih ima prestatu duhovnik, kakor navaden vernik. Najnevarnejše so pušice, ki leté nanj, ker se bojuje v prvih vrstah. Dobro ve hudobni duh, kaj je dobil, če je duhovnika premagal in v greh zapeljal. Ravna se popolnoma po besedah sv. pisma: *Udaril bom pastirja in ras*

kropile se bodo ovce črede. (Mat.) Zato vam vnovič kličem, molite za svoje dušne pastirje, ker tudi oni dvigajo vsak dan svoje roke k Bogu za vaš večni blagor.

S tem sem končal, dragi krščanski poslušavci.

K sklepu se obračam do Tebe, častiti novomašnik in dragi sobrat v Kristusu! V imenu barkovljanske fare in vse te zbrane množice ljudstva Ti častitam in se veselim s Teboj, da se je izpolnila najtoplejša želja Tvojega mladeniškega srca. Malo dni je tega, kar si bil od svojega škofa v duhovnika posvečen, postal si srednik med Bogom in ljudmi, postal si vojak Kristusov na zemlji. Sedaj boš prvič opravil daritev sv. maše, v katero Ti izročam v blag spomin vse potrebe katoliške cerkve, Tvoje dobrotnike, Tvojo domačo barkovljansko faro in njenega dušnega pastirja veleč. gosp. župnika. Veseli se tega trenutka s Teboj nebo in zemlja z dušami v vicah. Veselé se Tvoj skrbni oče in Tvoja najljubša mati, ki ima sedaj srečo videti Te duhovnika.

Mnogo let si mi bil dober prijatelj, poznal sem Te in vem, da si postal duhovnik iz ljubezni do Boga, iz ljubezni do neumrjočih duš in v zaupanju na božjo pomoč. — Glej, to zaupanje naj Te nikdar ne zapusti. Pred malo dnevi je minulo 23 let, kar so Te prinesli kot malo dete prvokrat v to cerkev k zakramentu sv. krsta. Dali so ti takrat ime enega mučenika katoliške cerkve, sv. Aleksandra. Nočem reči, da boš tudi ti umrl mučeniške smrti, a toliko Ti vendar iz svoje jako majhne skušnje smem prerokovati: Če boš dober in goreč duhovnik, bo vse tvoje življenje in delovanje v vinogradu Gospodovem nič manj kot mučeniška smrt. Pojdi torej na delo za zveličanje duš in delaj kakor dober vojak Kristusa Jezusa. Prišli bodo dnevi britke skušnje, dnevi težavnega dela, morda dnevi zaničevanja. Ti se ne boš bal. Imel boš v spominu besede Zveličarjeve: *Zaupajte, jas sem premagal svet.* Zmaga je tudi Tebi zagotovljena, prijatelj moj dragi. Zmagal boš večkrat tudi Ti že na tem svetu; zmagal boš večkrat v molitvi; zmagal na prižnici, zmagal v spovednici, zmagal v šoli, zmagal pri postelji umirajočih, a prava zmaga in krona Te čaka še le v nebesih, zmaga, krona, plačilo, ki je pripravljeno Tebi in vsem dobrim duhovnikom. Amen.

Jakob Ukmar.

Obleka Marijinega nebeškega romarja.

(Pridiga romarska pri Mariji pomagaj na Brezjah dne 7. avgusta 1901.)

Accipe vestem candidam, quam immaculatam perferas ante tribunal Domini nostri Jesu Christi, ut habeas vitam aeternam.

Sprejmi belo obleko, katero neomažano donesi pred sodnji stol Gospoda našega Jezusa Kristusa, da dobiš večno življenje.

Iz obrednih molitev pri sv. krstu.

A. 1. Jezus je v puščavi učil; sv. Janez Krstnik iz ječe pošlje dva učenca k Jezusu vprašat: Ali si tisti, ki ima priti — obljubljeni odrešenik? Ko učenca odideta, začne Jezus množicam govoriti: Koga ste šli v puščavo gledat? Trst, katerega veter maje? Ali koga ste šli gledat? Človeka mehkužno oblečenega? Ali koga ste šli gledat? Preroka? Še več ko preroka! (Luk. 7, 20–26.)

2. Tako tudi jaz vas, pobožni romarji! vprašam: Kaj ste šli gledat iz vinskih Ljutomerskih krajev, od hrvaške meje, izpod koroških planin, iz prekrasne Celjske ravnine — sem med visoke gore, ki še stari sneg kažejo, in to lepo planjavo obdajajo? Ali ste šli gledat trst — človeka, ki danes tako, jutri pa drugače govori, in se za vetrom hvale obrača? Ali koga ste šli gledat? ali kakšnega mehkužneža v svilnatih oblačilih? Ali preroka? — Ne samo preroka, temuč kraljico prerokov, najponižnejšo devico, najmogočnejšo mater božjo, Marijo pomagaj, smo prišli obiskat, častit in prosit, naj nam bo pomočnica v naših obilnih težavah in nadlogah duše in telesa. Saj še vedno rada priteče revežem na pomoč. Še poidoma na kolodvoru se mi je približala neka pobožna deklica, ki mi je sporočila zahvalo Mariji pomagaj, ker je 3. aprila letos tukaj dobila zdravje čez noč za svoje celo oslepljene oči, da je drugo jutro celo lahko in brez očali tukajle iz knjižice molila.

3. Pa mi še nismo pri koncu našega romanja, cilj je v svetih nebesih pri Mariji Devici. Tudi tje nam bo Marija pomagala. Ko smo se z doma sem odpravljali, smo si mislili, kakšno obleko bi seboj vzeli, da bi dostojno stopili pred Marijo pomagaj. Tako tudi Marijin nebeški romar mora imeti primerno obleko, katero nam mati Božja danes z besedami svete cerkve priporočuje, rekoč: „Accipe vestem candidam“ — „Sprejmi belo obleko, katero neomažano donesi pred sodnji stol Gospoda našega Jezusa Kristusa,

da dobiš večno življenje.“ — Zato vam mislim danes naznaniti obleko Marijinega nebeškega romarja, in ta je:

- 1.) Bela obleka svete nedolžnosti, ali pa
- 2.) Višnjevi plašč resnične spokornosti.

B. Gotovo vam je znana zgodba svetega evangelija o nebeški gostiji. Obilno gostov se je zbralo k veselemu obedu; dobro jedo in sladko pijejo in veselo pojejo. Zdaj stopi gospodar v sobano gostije in zagleda nekega človeka brez svatovskega oblačila, dasi je zanj na klopi pripravljeno ležalo, pa ga ni hotel obleči. Gospodar srdito zapove strežnikom, naj ga takoj zgrabijo, vun vržejo in v temnico zaprejo, ker nima dostojne obleke. (Mat. 22, 1—14.) S tem pa le nam ljubi Zveličar kaže, da moramo imeti dostojno obleko, ako se hočemo pri nebeški gostiji veseliti poleg Jezusa in Marije; in taka dostojna obleka Marijinega nebeškega romarja je:

1.) Bela obleka svete nedolžnosti. — Kar je lilija med cveticami, to je nedolžnost med krščanskimi čednostmi. — a) To obleko je nosila mati Božja — bila je vsa čista; sam božji Duh nam to spričuje, govoreč: *Vsa si lepa, prijateljica moja! in madeša ni na tebi: pridi s Libana, nevesta moja, pridi s Libana, pridi, boš kronana.* (Sv. Pes. 4, 7 - 8.) Vsa si lepa, o Marija! vsa: lice, oči, ušesa, roke, noge, srce, telo, duša: Vsa si lepa in nedolžna. In to je Marija Devica sama naznanila pobožni deklici v Lurdu, ko jo je vprašala: „Kdo pa si ti, prelepa gospa? je Marija odgovorila Bernardiki: „Ego sum immaculata Conceptio“ — Jaz sem brezmadežno Spočetje. — To belo obleko svete nedolžnosti je Marija vedno nosila, jo ohranila vse svoje žive dni, tudi v spočetju Sina božjega je ostala najčistejša devica, dasi je mati Božja postala; v tej obleki so jo tudi angeli božji v nebesa zanesli.

b) To belo obleko so ohranili tudi vsi Marijini otroci — nebeški romarji. Sveti Alojzij je bil tako varčen in skrben za to belo obleko svete nedolžnosti, da je bežal iz umazane tovaršije; če pa ni mogel oditi, je pa omedlel pred grdimi pogovori malopridnih tovarišev. — Sveti Stanislav Kostka je zapeljivim tovarišem rekel: „Malo mori, quam maculari in hac vita.“ — „Rajši umreti, kakor madež storiti v tem življenju.“ In tudi vam, krščanske deklice in žene! daje sveta Justina prekrasni zgled, kako skrbno si morate romarsko obleko nedolžnosti pred grešnim madežem varovati. Bila je to zala deklica, zalezuhi ji vsepovsod nastavlja.

zanjke zapeljivosti. Ko se sveta Justina nekega dne pelje od svete maše, jo napadeta dva razuzdanca v nekem tesnem klancu, ter ji velita postati in raz voz stopiti. Ubežati ji ni mogoče, zato mirno stopi iz voza, pobožno poklekne, in zaupno moli rekoč: O Marija Devica! pomagaj devici. Tega se pohotneža prestrašita, in zbežita — sveta Justina si je obvarovala romarsko obleko svete nedolžnosti. In tako moramo tudi

c) Mi Marijini nebeški romarji belo obleko nedolžnosti obraniti, ker sam božji Duh pravi: *Nič omadežanega ne pride v nebeško kraljestvo, tudi nič, kar dela gnjusobo.* (Apok. 21, 27.) To belo obleko Marijinega nebeškega romarja so nam dali in priporočili naš krstitelj, rekoč: „Sprejmi belo obleko, katero neomadežano donesi pred sodnji stol Gospoda našega Jezusa Kristusa, da dobiš večno življenje.“ — Torej se mora Marijin nebeški romar varovati, da si svoje bele obleke ne omadeža, da mu je ne zamaže: α) Sovrastvo, katero bi mu branilo iti skoz nebeška vrata v večno zveličanje; saj sveti apostol in evangelist Janez piše: *Slehnri, kateri sovraši svojega brata, je ubijavec; in veste, da nobeden ubijavec nima večnega življenja.* (I. Jan. 3, 15.) Mi vsi bi radi bili pri Mariji v nebeškem kraljestvu, zato si svoje romarske obleke ne smemo omadeževati z grehom sovraštva, jeze, temveč v krščanski ljubezni skupaj romati proti svetim nebesom. Še grši madež na romarski obleki je: β) Pijanost, vse zamaže in ogrdi celega človeka zunaj znotraj, tako da ni sposoben za nebesa, in sveti Pavel takim pravi: *Ne motite se, bratje! ali ne veste, da pijanci ne bodo posedli Božjega kraljestva?* (I. Kor. 6, 10.) γ) Najgrši zamazek na obleki nebeškega romarja pa je nemarna nečistost vsake vrste in vsakega imena. To je tista grdoba, ki največ mladeničev in deklic skvari, ki največ mož in žen onečasti, telo v prerani grob trešči, dušo pa vekomaj pogubi; kdor je tako umazan, še pred Marijo stopiti ne sme. Kdor pa belo obleko svete nedolžnosti skrbno in srečno ohrani, in ž njo v večnost stopi, tistemu pride ljuba Mati Božja nasproti, ga spozna za svojega romarja ter ga pelje v večno veselje.

Sveto pismo nam pravi, da se je očak Jakob jokal, ko so mu sinovi prinesli omadežano in krvavo obleko sina Jožefa. *Jož meni! ne morem več živeti; živ moram iti v grob.* (I. Moj. 37, 20.) Tako mora tudi vsak mladenič in sleherna deklica jokati in vsak grešnik žalovati, ako mu je divja zver — satan — belo obleko Marijinega nebeškega romarja umazal ali raztrgal, ker matere Božje

v svetih nebesih gledal ne bode, ako si ne oskrbi druge obleke nebeškega romarja in ta je:

2.) Višnjevski plašček resnične spokornosti, o kateri še kratko besedico. — Lepo je modro nebo v poletnem, jasnem večeru, ki nam pravi: Tako modro obleko moraš imeti, popotnik, ako v nebesa k Mariji priti želiš; saj se je Marija prikazala Bernardiki opasana z modrim trakom, s pasom spokornosti; s takim se moramo tudi mi prepasati, tem bolj ko je kdo grešil, in si romarsko obleko zamazal.

Resnična spokornost pa obstoji v tem: a) da zapustimo greh, in tako obljubimo Bogu: Rajše umreti, kakor preljubeznivega Boga z enim smrtnim grehom še kdaj več razžaliti; to je beseda in znamenje resnične spokornosti; pa tudi b) greh izpovedati v čisti spovedi. Čista pa je naša spoved, ako se svojih grehov obtožimo po imenu — ne samo: grešil sem, ali: greh sem storila. Grehu ime pa vzemi iz svetega katekizma, ki nam različna imena grehov našteva, ne da bi jih delali, temveč da bi se zamogli greha s pravim imenom, razumljivo zatožiti. — Spoved je čista, ako se svojih grehov zatožimo po številu, kakor se ga po skrbnem izpraševanju vesti zavedamo. Ni namreč vse enako, če si greh enkrat ali večkrat storil. Kadar pa natančnega števila grehov ne moremo najti, ne smemo biti preveč boječi, tedaj pa samo približno število ali dozdevno množino naznanimo. Čista spoved nadalje veleva, da moram tudi okoliščine grehov naznaniti. Kje ali kdaj si greh delal, kdo te je videl ali slišal itd. Vse grehe vseh tovarišev in tovarišic imaš ti na vesti in odgovornost pred Bogom. Ako take in enake okoliščine pozabiš, opustiš — je cela spoved za nič, ali sumljiva. Pri dobri in čisti spovedi poglobilna reč je pa: obžalovanje grehov. Le ena bridka solza iz nevsehllivega studentca — iz srca Marije — črez tvoje blede lice: solza, da si Boga razžalil, ljubega Jezusa križal, Marijo zapustil — ti dobi odpusčenje tvojih grehov, in ti dobiš lep. višnjevski plašček resnične spokornosti, kateri Mariji Devici dopada in te z Bogom spravi, da smeš iti k nebeški gostiji. Bog sam nam spokornikom tako obeča, govoreč: *Pridite, in obtožite se, govori Bog: Ako bi bili vaši grehi kakor škrlat — bodo beli ko sneg; in ako bi bili rdeči kakor škrlat, bodo beli ko volna.* (Iz. 1, 18.) Prava spokornost je Bogu dopadljiva, je tesni pas zatajevanja, je trda veriga naše poželjivosti — višnjevski plašček nositi je mnogoterim sitno, in že obleči ga je nekaterim pretežavno; pa nič se ne bojte višnjevega plašča res-

nične spokornosti, ker c) Marija Devica nam pomaga dobiti in nositi to modro obleko nebeškega romarja. — Bližal se je veliki praznik sv. Rešnjega Telesa, in neka mati so želeli, da bi tudi njihova hčerkica opletena šla v tem slovesnem obhodu, dete pa je bilo umazano, zanemarjeno, kodrasto, raztrgano, blatno. Mati zgrabijo deklico, jo vlečejo k potoku, jo umijejo, da se lepo rdeče lice prisveti, jo belo oblečejo, višnjev trak okoli ledij, venček na glavo, in bilo jo je kaj milo gledati, ko je to dete v procesiji ljubeznivo hodilo, molilo in poleg Jezusa veselo klečalo. — Tako dela ljuba mati Božja: ona zgrabi z mogočno roko zamazanega grešnika, blatno grešnico, jih vleče k potoku milosti božje, k zakramentu svete pokore, jih lepo umije v Jezusovi krvi, jim dene venček ljubezni na glavo, jih ogrne v višnjevo obleko ostre spokornosti, in jih pripelje v nebeško procesijo, kjer veselo hodijo za nebeškim Jagnjetom. Ali ni Marija tako storila — med neštevilnimi drugimi — s svojo pregrešno hčerko: Marijo Egipčansko? Ta revica je bila grozno zagazila v blato razuzdane nečistosti; še na božjo pot v Jeruzalem je šla iz nesramnega namena. Pa Marija jo je zgrabila; vsa prešinjena kleči pred podobo Matere božje, milo joče in prosi, naj jo ona pelje v cerkev k milemu Jezusu, ker se hoče poboljšati in spokoriti. Rada ji je Marija pomagala, da se v prelepem višnjevem plašču ostre spokornosti pri ljubem Jezusu vekomaj veseli.

C. Tukaj imate, ljubljeni romarji! dvojno obleko nebeških popotnikov. Prva je bela obleka svete nedolžnosti, katero je Marija vedno nosila, pa jo nam tudi priporočuje, rekoč: Sprejmi belo obleko, katero neomadežano donesi pred sodnji stol Gospoda našega Jezusa Kristusa, da dobiš večno življenje! Druga obleka nebeškega Marijinega romarja je višnjevi plašč resnične spokornosti, ki nam ga Marija ogrne. Pred malimi dnevi je v neki fari umrl R. J., velik neprijatelj cerkve, duhovnikov, naroda — tako naznanilo je bilo čitati v novinah. Nagla smrt ga je umorila: Za vratmi je ležal mrtev, palico v roki in klobuk na glavi — najbrž je mislil iti nadaljevat sovražne in obrekovalne dopise. Sosedu pa žalujejo, rekoč: Oj da bi bil le sv. poslednje olje sprejel. In skrbni dušni pastir se mi pri naznanilu te novice milo posolzijo, rekoč: Kako rad bi mu bil podelil zakrament sv. poslednjega olja. Ta revež ni imel ob ločitvi toliko časa, da bi si bil ogrnil plašček svete spokornosti. Naj bi se nam tako ne zgodilo, hočemo že danes ljubo

Marijo-pomagaj prositi, naj nam obvaruje belo obleko svete nedolžnosti, grešnikom pa naj saj ob smrtni uri prinese modro obleko spokornosti, da bi vsi srečno priromali k nebeški gostiji. O Marija-pomagaj! usliši našo otroško prošnjo! Pod tvojo pomoč pribežimo, mogočna nebeška Gospa! pokaži nam blaženi sad tvojega telesa Jezusa Kristusa v večnem veselju! Amen. *Simon Gaberc.*

Nagovori mladeničem.

IV. Bog je nespremenljiv.

(Konec.)

Brezdvomno bi se zbrali vsi dobri mladeniči v eno veliko Marijino vojsko ter bi šli navdušeni pod skupno Marijino zastavo zoper peklenškega sovraga. Tako vsi dobri. Kaj pa nekateri? Če smem po današnjem mišljenju in obnašanju nekaterih mladeničev soditi, bi tudi Antikrist dobil nekaj rekrutov, naj jim bo že potem ime Judež ali Elpidofor. Tako bi bili že tu dobri in slabi mladeniči ločeni, kakor bodo enkrat, ko se bo glasila sodna tromba. Takrat ne bo nobenega omahljivca več. Samo na desni in levi bodo, nobeden vmes. Nekam bi tudi na Antikristov oklic morali iti današnji omahljivci med mladeniči. Na katero stran bi pa šli v takem slučaju tisti srednji, ki so šviga-švaga, ki bi radi služili obojemu, Marijini družbi in pa svetu? Tisti, ki pravijo, če bo ta, pa ta, pa ta . . . vstopil, bom pa še jaz? Tisti omahljivci, ki nimajo nič lastnega, nič možatega, ki delajo tako, kakor ravno druge vidijo, ne pa kakor po pameti za prav spoznajo? Kam se bodo ti odločili? Kamor hočejo. Na take polovičarje nobena vojska ne sme računati — tudi vojska Marijinih otrok ne! Računati bi le smela, če odločno zatrdijo, da bodo drugač možbeseda, kakor so pa bili doslej, ko so krstno obljubo in dobre izpovedne sklepe kar igraje prelamljali.

Vse se menja na svetu. Drugi časi, drugi ljudje. In še isti človek v različnih časih ni enak. Pa ne menimo se za spremembe med veseljem in žalostjo, med mladostjo, in starostjo, mej bogastvom in revščino. Dovolj je, da je duša nespremenljivo zvesta nespremenljivemu Bogu.

Pride čas, ko bo nespremenljiva tvoja duša — nespremenljivo bo vekomaj med nespremenljivimi zavrženimi sovražila ali pa bo vekomaj nespremenljivo z nespremenljivimi nebeščani ljubila nespremenljivega Boga.

Zdaj je še čas spremembe. Naj se spreminja le v boljšo, nikdar pa narobe: Luna ne rase samo v svetlobi, včasih tudi peša. Da se ti ne boš kdaj žalostno spreminjal na slabše, se zateci k njej, katero slikajo stoječo na luni, k materi Mariji, da boš stanoviten do konca, tu in tam stalno prijatelj nespremenljivemu Bogu. Amen.

Fr. Bleiweis.

V. Bog je povsod pričujoč in vseveden.

Dandanes je potovanje veliko hitrejše kot nekdanj, vendar se hitrost, s katero se premikajo telesa, prav nič ne dá meriti z naglico, ki jo imajo duhovi. Kakor hitro je moja misel tu od vas daleč tam na japonsko-ruskem bojišču in odtod kar v lepih nebesih in odtod zopet pri trpečih dušah v vicah in odtod brž v globokem peklenskem prepadu, tako hitro se gibljejo duhovi. Ko se je vnela vojska mej dobrimi in hudobnimi duhovi, so bili kar hipoma (ne kakor Rusi in Japonci) — vsi na bojišču; kakor strela hitro, pa še hitrejše je šel zmagani satan v pekel.

Gotovo je hitrost ena izmed popolnosti. Bog ima pa vse popolnosti, torej tudi hitrost. Ima pa vrhtega Bog vse popolnosti v najvišji meri, pravzaprav v meri brez mere, brez konca in kraja. Bog ima torej tudi toliko hitrost, da pri njem kar nič več ne govorimo o hitrosti in o premikanju. Je kar brez premikanja istočasno povsod v nebesih in na zemlji; ni ga kraja, kjer bi Boga ne bilo.

Ker je pa Bog povsod, zato je tudi priča vsemu, kar se kje zgodi. Ve vse, kar se zgodi. Bog ve vse preteklo, sedanje in prihodnje; ve tudi naše najskrivnejše misli. Zato bo sodil tudi ozir misli in želja, kakor razodevata zadnji dve božji zapovedi. Svetni sodniki in njih paragrafi takih prestopkov ne zasledujejo.

Božjo vsepričujočnost in vsevednost nam opisuje psalmist z besedami: *Gospod, ti veš vse, novo in staro. Čudovitna je same tvoja vednost; previsoka je, ne morem do nje. Kam pojdem pred tvojim duhom! in kam pobešim pred Tvojim obličjem. Ako bi šel v nebo, si ti ondi; ako bi se podal v*

pekla, si tamkaj. Ako bi vzel sarji peruti in bi se na njih preselil kraj morja, bi me tudi tja peljala tvoja roka, in me držala tvoja desnica, in ko bi rekel: Morda me bo tema sakrila ... pa tema ni pred teboj temna, in noč je svetla, kakor dan.

Človeški sodniki rabijo prič, ker niso povsod sami zraven in vsega ne vedó. Nebeški sodnik je pa sam priča vsem našim dejanjem in opuščanjem; ta ve natanko, kako vršimo nalogo, ki jo nam je on kot Stvarnik določil. Njegova vsevednost je najnatančnejša tehtnica naše ljubezni in zvestobe.

Pojdiva, ljubi mladenič, danes v šolo k vsevednemu učeniku, ki naju spremlja vse trenutke celega življenja; učiva se misleč na vsevednega in povsod pričujočega Boga trojnega: 1. prav delati, 2. prav opuščati in 3. prav trpeti.

Ti pa, ljubi Bog, ki vse veš, daj moji duši, da bo zmiraj vedela za tvojo pričujočnost in da bo posebno zdajle živo mislila na njo.

1. Kadar delavci čutijo gospodarja ali nadzornika v bližini, delajo veliko marljivejše kakor sicer. Pri malovestnih najemnikih izda večkrat njegova, čeprav nedelavna, navzočnost več, kakor če bi število delavcev podvo il, pa bi sam ne bil pričujoč. Mi smo tudi delavci; delavci nebeškega gospodarja smo. Naložil nam je tale dela, da ga spoznavamo in častimo, ga ljubimo in mu služimo. Za plačilo nam dá po zaslugi lep prostor v nebesih. Če kdaj pozabimo, da je nebeški Gospodar pri nas, če kak trenutek ne mislimo na to, da Bog natanko ve, kako vršimo svoj poklic, vršili ga bomo leno, površno, nepopolno. Če pa mislimo na pričujočnost vsevednega plačnika, ki nam bo delil v nebesih toliko večjo blaženost, kolikor bolj vneto ga bomo tu spoznavali, molili in častili, kolikor bolj vestno bomo izpolnjevali njegovo v zapovedih nam naznanjeno voljo, kolikor bolj visoko se bo dvigalo naše srce v sveti ljubezni, potem mu bomo izkušali pač v vsem ustreči.

Abrahamu je Bog sam naročil: *Hodi vpričo mene, in bodi popolnoma.* Ta očak je bil temu naročilu pokoren; spominjal se je vedno pričujočnosti in vsevednosti božje ter vršil dobra dela, da je bil Bogu ljub in je sebi zaslužil nebesa.

V samostanu, čigar dušni vodnik je bil sv. Frančišek Saleški, je vsak dan večkrat morala ena redovnic zaklicati so-

sestram: „Tovarišice, spominjajte se, da je Bog tu pričujoč.“ Nune so tako zmiraj z velikim veseljem vse delale v čast božjo. Se dobrim je treba, da mislijo na bližino božjo! Kaj šele nam mlačnim.

Koliko lepega je opisal izpreobrnjeni sv. Avguštin, čeprav je tako vestno izpolnoval vsa veleodgovorna škofovska opravila. Podpirala ga je misel na bližino božjo. „Karkoli delam, o Gospod, ti vedno vidiš ter paziš na vse moje misli, naklepe . . . in na vse moje početje“, tako je molil, in to ga je podpiralo.

Dositej je bil slab mladenič, najbrž še zanikrnejši kakor najslabši izmed nas. Posebno se je izpridil pri vojaki. Pa nato je prišel v roke dobremu učitelju sv. Doroteju. Ta ga je pregovoril, da je sprejel tale nasvet: „Vedno si misli, da stoji Bog pri tebi.“ Mladenič je ubogal. Pet let je pri vsakem delu mislil na vsepričujočega Boga ter je tudi vsa posvetna dela daroval njemu v čast. Tako je deloval z velikim veseljem ter so mu bila vrhtega vsa dela zaračunjena kot dobra molitev. Čez pet let se je bogat na dobrih delih preselil tja, kjer vsepričujočega, tu nevidnega, gledajo kar iz obličja v obličje.

Ali hočemo tudi mi v prihodnje bolj misliti na vsepričujočega plačnika, da bomo več dobrega delali in vse bolj s pravim svetim namenom vršili?

2. Izgubljeni sin je šel daleč od svojega očeta, da bi ne bil ta priča njegovim hudim delom. Pomislil pa ni, da ga oko nebeškega očeta gleda tudi v deveti deželi. Če bi bil mislil na bližino božjo, bi se gotovo ne bil tako daleč pogreznil. Spomin na božjo pričujočnost in vsevednost varuje greha; stori torej, da ne delamo le, kar je storiti, marveč, da tudi o p u s t i m o, česar se je zdržati.

Egiptovski Jožef in po dveh zapeljivcih zasledovana Suzana sta se spomnila na božjo pričujočnost ter sta izkušnjavo odločno premagala. Vpričo živega Boga nista hotela hudega storiti. Še tu sta vse čase preslavljana. In tam?! Zdaj ob vojski, vsak vpraša, kdo bo zmagal. Job pa je rekel, da je vojska človekovo življenje. Tudi tvoje življenje je vojska. Kdo bo zmagal, ti ali satan? Na to še ni prinesel odgovora noben časopis. Toliko ti jaz povem: Zmagal boš ti, če boš imel Boga pred očmi vse žive dni.

Ko je sv. Tomaž umiral ter so ga prijatelji prosili, naj jim dá v slovo kak nauk, jim je rekel: „Hodite vsekdar v pričujočnosti božji; potem . . . ne boste nikdar privolili v greh in izgubili ljubezni božje!“ Mladeniči, zapomnimo si še mi ta nasvet!

Na Francoskem v mestu P. sta pa pred petdesetimi leti živele dva mladeniča, ki sta bila zapisana v bratovščino ponočnjakov. Udje te bratovščine ravnajo, kakor bi ponoči ne bil Bog priča njihovim umazanim dejanjem. Malo predpolnočjo sta se pri-

plazila iz ničvredne hiše in ravno ob dvanajstih sta šla memo samostanske cerkve, v kateri se je oglasil zvon, vabeč menihe k polnočni molitvi. Resni zvonov glas v tihí noči ju je nekako pretresel. Mislila sta si: „Tile menihi tudi ponočujejo, samo vse drugač kakor midva!“ Eden je ob cerkvenih vratih kar obstal ter rekel: „Slišiš, prijatelj, takole ne bova smela več počenjati! To je vendar prežalostno. Samega sebe me je že sram! Meni zdajle kar nekaj pravi, da ne bo dobro, če si ne očistim vesti. Jaz grem kar zdajle v cerkev, če bom mogel pri izpovedi najti miru.“ Tovariš mu je ugovarjal: „Mene tudi nekaj k temu sili; pa zdajle še nisem pripravljen; saj se ne mudi!“ Tako sta se ločila.

Prvi je slušal glas pomagalne milosti, je šel v cerkev, jel moliti, premislil je vso svojo žalostno preteklost. Zmiraj bolj so se mu jeli grehi studiti. Ko je zjutraj ura šest odbila, je poprosil za izpovednika ter se mu je skesano obtožil vseh grehov, kar se jih je spomnil iz celega življenja. Poln tolažbe je slednjič ves vesel zapustil cerkev ter šel najprej v hišo svojega tovariša, da mu pové o svoji veliki sreči. Našel ga je — — — — mrtvega v postelji. — — Kako je stopil pred sodnika, v čigar pričujočnosti je toliko grešil?

„Mladenič, opaši meč strahu božjega! Misli v izkušnjavah, da je poleg tebe tisti, ki vse vidi, ki te takoj lahko pokliče k pravični sodbi, potem ne boš nikdar grešil!“ Tako je svetoval star izkušen puščavnik mladeniču, ki je potožil, da ne more zmagovati nečistih misli in želja. Zatrdil mu je, da misel na božjo vsevednost in pričujočnost uniči grešne misli kakor ogenj suhe slamnate bilke.

Neki stotnik se je pohvalil, da še nikoli ni storil kakega smrtnega greha. Pristavil je pa, da pri tolikih dušnih nevarnostih vojaškega stanu bi to ne bilo mogoče, če bi ne bil imel v mladosti dobrih učiteljev, ki so mu zmiraj zabičavali: „Bog te povsod in vselej vidi!“ Tudi če si sam in se slačiš ali oblačiš, si zmiraj misli: Bog je tu in me gleda.“

Kajne, mladenič, vpričo cesarja bi ti ne hotel storiti kaj hudega. Bog je pa najvišji cesar in je vedno pri tebi in še v tebi. Vse vidi! Misli na to, da kdaj ne grešiš.

Fr. Bleiweis.

(Konec.)

Pogled na slovstvo.

A.

1. *Marijin otrok*. Vodilo za ude Marijine družbe. Priredil in založil mašnik cistercijskega reda v Zatičini. 1903. Tisk J. Krajec nasl. v Rudolfovem. Strani 237. V usnje vezana, z rdečo obrezo, stane knjižica K 1'60, z zlato obrezo K 1'80, po pošti 10 vin. več.

„Marijin otrok“ je jako lična knjižica, ki obsega pravila in obrede Marijinih družb in tudi druge molitve, tako da nadomešča molitvenik. Pravila so v prvem delu, ki ga pisatelj imenuje „pouk“. Kratko in točno govori najpoprej o postanku in namenu Marijine družbe, poudarja nato velike koristi kongregacij, podaja pravila za ude in predstojništvo in govori potem v posebnem odstavku, ki se mu je vrlo posrečil, o življenju Marijinega otroka. Drugi del, imenovan „Razne molitve“ (bolj točno bi bilo: Obredi in molitve), obsega družbene molitve, molitve in obrede pri shodih, pri sprejemu in druge razne molitve. Knjiga dobro ustreza svojemu namenu in bo voditeljem kakor tudi udom Marijinih družb jako koristna; težava pa bo, kakor so že drugi časniki, n. pr. Dolenjske Novice, poudarjali, ako bodo udje, ki bodo imeli to knjižico, prestopali v družbe, ki rabijo dosednji priljubljeni in povsod razširjeni Bleiweisov pravilnik in obrednik. — Knjižica je izšla v jako ukusni, lepi obliki.

2. *Pobožni ministrant*. Navod, kako streči mašniku pri navadnih cerkvenih opravilih. Sestavil Ant. Kovačič, duhovnik lavantinske škofije. V Mariboru 1902. V lastni založbi. Tiskala tiskarna sv. Cirila. Str. 76. Trdo v platno vezan izvod stane 50 vin., s poštnino 53 vin. in se dobiva pri izdajatelju v Prihovi, p. Konjice, Štajersko.

Knjižica je izšla že l. 1902, pa nam je bila pozneje doposlana. V predgovoru govori pisatelj ministrantu, kako imenitna je njegova služba, potem ga poučuje splošno o vedenju, o priklonih, poklekanju, itd. Posebna pravila pa podajajo natančen pouk za strežbo pri tihih, petih, slovesnih in poročnih sv. mašah in pri obhajanju vernikov. Pridejane so ministrantom primerne molitve. Knjižico naj dobi v roke vsak ministrant.

3. Po daljšem prestanku je izšel zopet nov zvezek spisov Krištofa Šmida v slovenskem prevodu. *Sveti večer* je naslov povesti, ki jo objavlja XIII. zvezek. Prosto jo je poslovenil Fr. Salezij. Prevod je gladek; povest pa je, kakor Krištofa Šmida spisi sploh, zlasti primerna mladini; brali jo bodo pa z zanimanjem tudi odrasli. Cena broš. snopiču je 60 vin., trdo vezanemu 80 vin., po pošti 10 vin. več. Želimo, da bi knjigarna J. Krajec nasl. v Novem mestu pridno nadaljevala izdajo spisov Krištofa Šmida; mladina in udje izobraževalnih društev ji bodo zato jako hvaležni.

4. *Mučenci*. Starokrščanska povest. Hrvatsko spisal Milutin Mayer. S pisateljevimi dovoljenjem poslovenil E m o n s k i. V Ljubljani 1903. Ponatisk iz „Danice“ leta 1903. Založil Tomo Zupan. Natisnil Dragotin Hribar. Str. 167. — Jako srečna misel je bila oskrbeti prevod lepe Mayerjeve povesti „Mučenci“, ki nam slika boje propadajočega paganstva in čilega krščanstva za časa cesarja Dioklecijana. Povest je pisana zanimivo, prevod je jako dober.

5. *Sv. Ahacij* s tovariši mučenci, kranjske dežele pomočnik. V prid družbi sv. Cirila in Metoda spisal Ivan Vrhovnik. (Ponatis iz „Danice“. V Ljubljani 1903.) Založila družba sv. Cirila in Metoda. Natisnil Dragotin Hribar. Str. 35. — Prav zanimivo poljudno znanstveno razpravo o svetem Ahaciju beremo v tej knjižici. Ena najsijajnejših dob v naši skromni zgodovini so boji Slovencev s Turki, zlasti znamenita pa je zmaga pri Sisku l. 1593. In to zmago so pripisovali zlasti priprošnjam sv. Ahacija in sv. Janeza Krstnika.

Pisatelj je s svojim spretno sestavljenim spisom prav primerno poživil spomin na starega našega priprošnjika. — Za knjigi „Mučenci“ in „Sveti Ahacij“ je poslali družbi sv. Cirila in Metoda K 1'30.

B.

1. Albert Maria Weiss O. Pr.: *Die religiöse Gefahr*. Freiburg im Breisgau. 1904. Verl. Herder. XI + 521. — To je velezanimiva knjiga splošno znanega apologeta. Predmet knjigi je versko vprašanje, ki tako muči moderno dušo. Vse govori o religiji, vse čuti potrebo religije, a katoliške religije nočejo, druge zadovoljive najti ne morejo. Odtod nebrojni poskusi dobiti kak surogat za religijo (vedo, umetnost, kulturo), odtod nebroj novih religij, pravi tohuvaobohu, kakor pravi Weiss (o. c. 155), odtod vse mogoče „reformreligije“. A zakaj nočejo katoliške religije? Zato ne, ker se nočejo podvreči božji avktoriteti; moderni človek hoče biti suveren! Iz tega je jasno, da tudi noben „reformkatolicizem“ ne bo zadovoljil modernega človeka. Dokler je katoliška religija bistveno to, kar je, mora priznavati božjo avktoriteto, a dokler priznava božjo avktoriteto, je avtonomni moderni človek vzprejeti ne more! Prvo, kar nam je torej potrebno, je živa, močna vera, neomahljiva ljubezen do katoliške Cerkve, praktično nasledovanje Kristususa. S tem bomo več koristili sebi in tudi tistim, ki so izgubili vero, kakor z vsem mogočim „reformkatolicizmom“! — To se nam zdi, da je kratki zmisel Weissove knjige. (Vsebina: Einleitung, I. Die religiöse Lage. II. Die moderne Religionswissenschaft. III. Weiterbildung der Religion zur Ueberreligion und Irreligion. IV. Die Reformreligionen. V. Der Reformprotestantismus. VI. Der Reformkatholizismus der älteren Ordnung. VII. Der Reformkatholizismus der jüngeren Ordnung. VIII. Ist ein Ausgleich zwischen Christentum und moderner Weltanschauung möglich? IX. Die religiöse Gefahr der moderne Mensch. X. Unsere Aufgabe gegenüber der religiösen Gefahr.) Knjiga je pisana s tisto lahkoto, ki je svojska Weissovemu plodovitemu peresu, obenem pa s prečudno akribizo. Weiss citira na stotine knjig, brošur in časnikov; časih malone za vsak izraz postavi literaturni beleg. Le to se nam dozdeva, kadarkoli beremo kako Weissovo delo, da je mož celo prezgovoren. Ta nebroj citatov, to igračkanje z duhovitimi frazami človeka tako zbega, da izgubi logično nit in da naposled, ko odloži knjigo, ne more razbrati iz knjige jasnih principov. Sicer pa čast možu, ki stoji neutrudno na braniku za vero in Cerkev! *Dr. A. U.*

2. *Officium in festo Corporis Christi* et infra octavam nec non officium sac. Cordis Jesu juxta breviarium et missale romanum additis commemorationibus sanctorum, quae occurrere possunt. Str. 84 + 65. Cena M 1, ozirema M 2'20. Fr. Pustet v Reznu. — Knjižica podaja za praznik sv. Rešnjega Telesa in sv. Srca Jezusovega isto, kar obsegajo znane Pustetove izdaje duhovskih dnevnic in drugih molitev za veliki teden in božični dan.

3. *De imitatione Christi*. Libri quatuor. Fridericus Pustet. Romae, Ratisbonae, Neo-Eboraci. Str. 628. Broš. 1'60, vez. 2'60, ozir. 2'80. — To je majhna žepna izdaja Tomaža Kempčana: Hôdi za Kristusom.